Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 17 апрель 1969 йил, пайшанба ● № 91 (14.254). ● Баҳоси 2 тийин.

Учқўрғон районидаги Ленин номли совхоз чорвадорлари қўзилатиш мавсумини қизғин ўтказишмоқда. Айниқса бош чўпон Азиз Шодмонов раҳбарлик қилаётган ферма чўпонлари яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар. Суратда: Азиз Шодмонов укаси Асад Шодмонов отаридаги ёш қўзичоқларни кўздан кечирмоқда. Ш. Осмонов фотоси.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советида

ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ СИСТЕМАСИДАГИ ЎҚУВ ЮРТЛАРИДА

МАЛАКАЛИ ИШЧИЛАР ТАЙЁРЛАШНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети ҳунар-техника таълими системасида бўлган ўқув юртларида малакали ишчилар тайёрлашни янада яхшилашга доир чоралар тўғрисидаги масалани қараб чиқдилар. Шу масала юзасидан қабул қилинган қарорда бундай дейилади: Бизнинг мамлакатимизда малакали ишчилар тайёрлаб берувчи ҳунар-техника ўқув юртларининг кенг шохобчаси вужудга келтирилган, ишлаб чиқариш таълими усталари, муаллимлари ва тарбиячи кадрлари етиштирилган. Халқ хўжалиги ҳар йили бир миллиондан ортиқ ёш ишчи олмоқда, бу ишчиларнинг кўпчилиги ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари бўлиб етишмоқдалар.

Шу билан бирга ҳунар-техника ўқув юртларида малакали ишчилар тайёрлашнинг савияси социалистик ишлаб чиқаришнинг ўсиб бораётган талабларидан орқада қолмоқда. Ўқувчиларга ҳунар таълими беришда ва уларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашда катта нуқсонлар бор. Кўпгина министрликлар билан идоралар ўқув юртларининг таълим-моддий базасини мустаҳкамлаш тўғрисида лозим даражада ғамхўрлик қилмаётирлар.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети СССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими давлат комитетига, иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларига, ўлка ва область партия комитетларига, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советларига, меҳнаткашлар депутатлари ўлка ва область советларининг ижроия комитетларига ҳунар-техника ўқув юртлари ишидаги мавжуд камчиликларни тугатишни, ишчилар тайёрлаш сифатини ошириш ва ўқувчилар ўртасидаги тарбиявий иш савиясини ошириш чораларини кўришни топширди.

Қарорда шу нарса таъкидлаб ўтиладики, коммунизм моддий-техника базаси вужудга келтирилаётган, фан ва техника ютуқлари халқ хўжалигига кенг кўламда жорий этилаётган шароитларда ишчиларнинг маданий-техникавий савиясига бўлган талаб ортмоқда ҳамда энг мураккаб касбларда ишловчи малакали ишчиларни тайёрламоқ учун ўрта маълумот олиниши зарур шарт бўлиб қолмоқда.

Ҳунар-техника ўқув юртларини 3-4 йил муддат билан таълим берувчи ҳунар-техника билим юртларига аста-секин айлантириб, уларда саккиз йиллик умумий таълим мактабларини тамомлаб чиққан ёшлар орасидан умумий ўрта маълумот талаб қилувчи энг мураккаб касбларда ишлайдиган ўрта маълумотли малакали ишчилар тайёрлашни амалга ошириш зарур, деб топилди.

Ҳунар-техника ўқув юртларини ўрта маълумотли малакали ишчилар тайёрловчи ҳунар-техника билим юртларига айлантириш вазифасини иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Совети СССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими давлат комитети билан келишиб, тегишли шарт-шароитлар вужудга келишига қараб амалга оширади.

Ўрта маълумотли малакали ишчилар тайёрловчи ҳунар-техника билим юртларини тамомлаб чиққан кишиларга касбга доир разряд берилганлиги ва ўрта маълумот олганлиги ҳақида аттестат топширилади.

Шу билан бирга қарорда ёшларни ҳунар-техника билим юртларига қабул қилишни ташкил этишни яхшилашга, уларга, қоида тариқасида, саккиз йиллик умумий таълим мактабларини битириб чиққан кишиларнинг қабул қилинишини таъминлашга, техника билим юртларини ўрта умумий таълим мактабларини битириб чиққан кишилардан малакали ишчилар тайёрлаш учун, шунингдек кечки (сменали) ҳунар-техника ўқув юртларини ишлаб чиқаришдаги ишчиларни тайёрлаш ва малакасини ошириш учун янада ривожлантиришга алоҳида эътибор берилди.

Ҳунар-техника таълими органларига назарий ва ишлаб чиқариш таълими савиясини ошириш, касб ўргатиш билан умумий ва политехника таълимининг бирга қўшиб олиб борилишини таъминлаш, ўқувчиларнинг билимларини ва ҳунар маҳоратларини пухта эгаллаб олишларига эришиш таклиф этилди. Ҳунар-техника таълими системасидаги ўқув юртлари ўқувчилари билан муаллимларининг дарсликларга, ўқув ва методик қўлланмаларига бўлган талабларини тағин ҳам тўлиқ қондириш мақсадида ана шу дарсликлар, ўқув ва методик қўлланмалар нашр этишни кўпайтириш кўзда тутилди.

Министрликларга ва идораларга, корхоналар, қурилишлар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига ҳунар-техника таълими системасидаги ўқув юртлари ўқувчиларининг ишлаб чиқариш практикасини ўтказишлари учун зарур шароитни яратиб бериш, уларни ишлаб чиқаришнинг янги техникаси ва технологияси билан, шунингдек илғор меҳнат методлари билан батафсил таништиришни таъминлаш таклиф қилинди.

Малакали ишчилар тайёрлашнинг сифати устидан контролни кучайтириш мақсадида СССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими давлат комитети зиммасига қайси идорага қарашли бўлишидан қатъи назар ишчилар тайёрлаш билан шуғулланувчи барча ўқув юртларини давлат йўли билан текшириб туриш вазифаси юклатилди. Шу муносабат билан комитет ҳузурида ҳунар-техника ўқув юртлари давлат инспекцияси вужудга келтирилади.

Қарорда ўқувчиларни коммунистик руҳда тарбиялашни яхшилашга, ёшларда ғоявий эътиқодни ва Коммунистик партия ишига садоқатни шакллантиришга, ҳунар-техника ўқув юртларининг ўқувчиларини юксак маънавий фазилатлар руҳида, меҳнатга ва ижтимоий мулкка онгли муносабатда бўлиш, ишчилар синфининг революцион ва меҳнат анъаналарини ардоқлаб сақлаш ва кўпайтиришга ҳамиша тайёр бўлиш руҳида тарбиялашга катта эътибор берилган.

Ҳунар-техника ўқув юртларида ижтимоий фанларни ўқитишни яхшилаш, шу фанларни ўрганишни коммунистик қурилиш практикаси билан чамбарчас боғлаган ҳолда олиб бориш; ўқувчи ёшлар билан олиб бориладиган сиёсий ишга энг яхши пропагандист кучларни актив жалб этиш; ҳунар-техника ўқув юртларида маданий-оммавий ва физкультура-спорт ишини янада ривожлантириш чораларини кўриш, ҳунар-техника ўқув юртлари ўқувчиларини тарбиялашда корхоналар ва ташкилотлар коллективларининг ролини ошириш, ёшлар билан олиб бориладиган ишларга ишлаб чиқариш мутахассисларини, меҳнат ветеранлари ва илғорларини кенгроқ жалб этиш таклиф қилинди.

Касаба союз ташкилотлари ҳунар-техника ўқув юртларининг ўқувчиларига касаба союзларининг маданият саройлари ва уйларидан, клублари, кутубхоналари, стадионлари, спорт заллари ва туристик базаларидан малакали ишчилар тайёрлаб бериладиган корхоналар, қурилишлар, совхозлар ва ташкилотларнинг ишчилари ҳамда хизматчилари билан баббаравар фойдаланиш имкониятини бериб қўйишлари зарур, деб топилди.

Ҳунар-техника ўқув юртларининг штатларига директорнинг маданий тарбиявий ишлар билан шуғулланувчи ёрдамчиси лавозими ўрнига директорнинг таълим-тарбия ишлари билан шуғулланувчи ўринбосари лавозими киритилади.

Марказий ва маҳаллий газеталар, журналларнинг редакцияларига, тегишли министрликлар ва идораларга мамлакатдаги ҳунар-техника таълимини ёзма ва оғзаки пропаганда қилишни яхшилаш, ҳунар-техника ўқув юртларидаги ўқувчиларнинг таълимига, меҳнатига ва турмушига бағишланган бадиий асарлар, кинофильмлар чиқаришни, спектакллар миқдорини, радио ва телевизион эшиттиришларни кўпайтириш тавсия этилди.

ВЛКСМ Марказий Комитети, иттифоқдош республикалар комсомол Марказий Комитетлари, ўлка ва область комсомол комитетларига ҳунар-техника ўқув юртларидаги комсомол ташкилотлари ишини яхшилаш, ўқувчиларга таълим ва тарбия беришда уларнинг ролини ошириш, ўқувчилар ўртасида тарбиявий ишни кучайтириш тадбирларини ишлаб чиқиб, амалга ошириш топширилди.

Партия ва совет органларига, СССР Министрлар Советининг Ҳунар-техника таълими давлат комитетига ҳунар-техника таълими системасидаги ўқув юртлари учун инженер-педагог ходимлар танлаш ва уларни тарбиялаш ишини яхшилаш ҳамда ҳунар-техника билим юртларини олий маълумотли муаллимлар билан ва қоида тариқасида ўрта махсус ёки олий маълумотли ишлаб чиқариш таълими усталари билан таъминлаш чораларини кўриш таклиф қилинди.

Ишлаб чиқариш таълими усталарининг илғор корхоналарда, қурилишларда ва бошқа ташкилотларда стажировкасини ўтказишга рухсат берилди.

СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги билан СССР Министрлар Советининг Ҳунар-техника таълими давлат комитетига ҳунар-техника таълими ўқув юртлари учун инженер-педагог ходимлар тайёрлашга доир тадбирлар тўғрисидаги таклифларни ишлаб чиқиб, тақдим этиш топширилди.

СССР министрликлари ва идоралари, СССР Педагогика фанлари академияси техника тараққиёти муносабати билан ишчиларнинг касб-ҳунар составида рўй бераётган ўзгаришларни ўрганиш, ҳамда халқ хўжалиги тармоқларининг эҳтиёжларини ҳисобга олиб, малакали меҳнат ишчиларини тайёрлаш истиқболларини аниқлаш соҳасида тегишли илмий тадқиқот институтларида ва олий ўқув юртларида олиб борилаётган илмий ишлар тематикасини кенгайтиришлари лозим.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, СССР министрликлари ва идораларига, шунингдек СССР Министрлар Советининг Ҳунар-техника таълими давлат комитетига халқ хўжалиги тармоқларининг ривожланишига мувофиқ равишда ҳунар-техника ўқув юртлари шохобчасини кенгайтиришни ва уларни мамлакатнинг иқтисодий районларида тўғри жойлаштиришни таъминлаш; йирик корхоналар лойиҳасини тузаётган вақтда ҳунар-техника ўқув юртларини қуриб, уларни биринчи навбатда ишга туширишни кўзда тутиш; ўқувчилар учун ётоқхоналар қуриш тадбирларини ишлаб чиқиб, амалга ошириш таклиф этилди.

Ҳунар-техника ўқув юртларининг янги қуриладиган бинолари ўқув йили бошланадиган вақтда фойдаланиш учун топширилиши лозим, деб белгилаб қўйилди.

Ҳунар-техника ўқув юртларини замонавий машина-ускуналар, приборлар ва механизмлар билан таъминлаш чоралари ҳам кўзда тутилди. Корхоналар, қурилишлар, совхозлар ва ташкилотларнинг ҳунар-техника ўқув юртларига биноларни текин бериб қўйишларига, таълим мақсадлари учун, шунингдек ишлаб чиқариш таълими жараёнида корхоналар ва ташкилотларнинг буюртмаларини бажариш учун зарур бўлган машина-ускуналар, приборлар, асбоблар ва материалларни ажратиб беришларига рухсат этилди.

Совет ва хўжалик органлари ҳунар-техника таълими системасидаги ўқув юртларини битириб чиқаётган ёш ишчиларни қабул қилиб олишга ўз вақтида тайёргарлик кўрилишини таъминлашлари, уларнинг ўзлари олган ихтисос ва малакага мувофиқ равишда ишлашлари учун зарур шарт-шароитни яратиб беришлари, ёш ишчиларнинг маданий-техникавий жиҳатдан ўсишларига ҳар томонлама кўмаклашишлари лозим.

Иттифоқдош республикаларда ҳунар-техника таълимини ривожлантириш хусусиятларини ҳар томонлама ҳисобга олиш, шунингдек халқ хўжалиги тармоқлари учун малакали ишчилар тайёрлашни ташкил этиш масалаларини ўрганиш мақсадида СССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими давлат комитетида комитет раиси, комитет раисининг ўринбосарлари, иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари ҳунар-техника таълими давлат комитетларининг раислари, СССР Министрликлари ва идораларининг вакилларидан иборат составда кенгаш тузилади.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети ишонч билдириб айтдиларки, партия, совет, касаба союз ва комсомол органлари, министрликлар ва идоралар халқ хўжалигининг барча тармоқлари учун малакали ишчилар тайёрлашни ва ишчилар синфининг янги бўғинини коммунистик руҳда тарбиялашни яхшилаш учун зарур бўлган ҳамма чораларни кўрадилар.

КОЛХОЗ ЧИГИТ ЭКИБ БЎЛДИ

ЖАРҚЎРҒОН. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Райондаги «Социализм» колхозининг аъзолари беш йилликнинг тўртинчи йили топшириқларини муддатидан олдин бажариш, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб нишонлаш учун социалистик мусобақани қизитиб, дастлабки ғалабани қўлга киритдилар. Мавжуд 1260 гектар майдонга ингичка толали пахта уруғи қисқа муддатда ва сифатли қилиб экилди.

Дастлабки экилган уруғ бир текис униб чиқмоқда. Ғўза парвариши ҳам бошлаб юборилди. Ҳар куни 20 та чопиқ трактори ишламоқда. Колхозчилар чигит экишда йўқотилган кунларнинг ўрнини ғўза парваришини тез ва соз ўтказиш билан тўлдирмоқдалар.

МАШИНАЛАРНИ ҚИЗЛАР БОШҚАРАДИ

«Қизил байроқ» колхози комсомол ташкилотининг секретари Нурхон Хафизовани Наманган районида яхши танишади. Нурхон Тошкент халқ хўжалиги институтини тамомлаб, эндиликда жонажон қишлоғидаги колхозда ёрдамчи бухгалтер бўлиб ишламоқда. Лекин Нурхоннинг яна бошқа мутахассислиги ҳам бор. У бундан 6 йил муқаддам ўрта мактабни битириб аттестат олгач механизаторлар курсига ўқишга борди. Пахта териш машинасининг ҳайдовчиси бўлиб етишди. Механик-ҳайдовчи биринчи мавсумда 85 тонна пахта терди. Хафизова институтни битириб қайтгач яна пахта йиғим-теримида кўмаклашишга аҳд қилди. Бултур у «зангори кема» бункеридан хирмонга 153 тонна пахта тўкди.

Комсомол қиз яқинда район газетаси саҳифасида босилган мактубида райондаги ёш колхозчи хотин-қизларга мурожаат қилди. «Дугоналар, тракторга, пахта терадиган машиналарни бошқаришга!» деб даъват қилди у. Ана шу чақириққа ёш ватанпарварлар лаббай деб жавоб қайтардилар. Комсомол ташкилотларига дастлабки 30 та ариза тушди.

Область комсомол комитети маъқуллаган бу ташаббус эндиликда бошқа районларда ҳам қўллаб-қувватланмоқда. «Узсельхозтехника» район бирлашмаларида қизлар учун махсус курслар очилди. Яқин орада колхозчи қиз-жувонлардан 100 дан ортиқ киши ўқишга киришади.

САМАРҚАНДДА ГЕОЛОГЛАР АНЖУМАНИ

САМАРҚАНД, 16 апрель. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда геология ташкилотлари активининг Бутуниттифоқ кенгаши ўз ишини бошлади. Кенгашда РСФСР, Украина, Қозоғистон, Ўзбекистон геология министрликлари, СССР госпланини ва иттифоқдош республикаларнинг план комитетлари, геология бошқармалари ва трестларининг раҳбарлари, партия, совет ва касаба союз ташкилотларининг вакиллари, ишлаб чиқариш илғорлари қатнашмоқдалар.

СССР геология министри А. В. Сидоренко совет геологларининг 1968 йилги иш якунлари ҳамда уларнинг бу йил учун мўлжалланган ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига зиммаларига олган мажбуриятлари билан белгиланган вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Республика геология министри Ҳ. Т. Тўлаганов Ўзбекистон ер бағрининг разведкачилари қандай меҳнат қилаётганликлари тўғрисида гапирди.

Кенгаш ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари М. М. Мусахонов қатнашмоқда.

ВИЗИТ БИЛАН ҲИНДИСТОНГА

ДЕҲЛИ, 16 апрель. (ТАСС). Ҳиндистон Бош министри Индира Ганди ва Ҳиндистон ҳукуматининг таклифига биноан Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Р. Қ. Қурбонов бугун Деҳлига келди. Р. Қ. Қурбонов Ҳиндистонда бўлган вақтида Президент Зокир Ҳусайн, Бош министр Индира Ганди билан, ҳукумат министрлари билан учрашади ҳамда Бомбей, Агра, Чандигархга боради.

АДАБИЁТ, САНЪАТ ВА АРХИТЕКТУРА СОҲАСИДА ЛЕНИН МУКОФОТЛАРИ ВА СССР ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИ КОМИТЕТИДА

16 апрелда Н. С. Тихонов раислигида адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида Ленин мукофотлари ҳамда СССР Давлат мукофотлари комитетининг сессияси очилди. Сессиянинг ишида Москва, Ленинград, иттифоқдош республикаларнинг атоқли маданият арбоблари қатнашмоқдалар. Комитет аъзолари 1969 йилда СССР Давлат мукофотларини олиш учун тақдим этилган асарлар билан танишиб чиқадилар, жойларга бориб келган эксперт комиссияларининг докладларини тинглайдилар ва бундан буён конкурсда қатнаштириладиган асарларни танлаб оладилар. (ТАСС).

СССР МУДОФАА МИНИСТРИНИНГ БУЙРУҒИ

1969 йил 15 апрель. № 90 Москва шаҳри.

1969 ЙИЛДА ҲАҚИҚИЙ ҲАРБИЙ ХИЗМАТГА ЧАҚИРИШ ВА МУДДАТЛИ ХИЗМАТНИ ЎТАЁТГАН ҲАРБИЙ ХИЗМАТЧИЛАРНИ СССР ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ САФИДАН БЎШАТИШ ТЎҒРИСИДА

СССРнинг «Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги қонунига ва СССР Олий Совети Президиумининг «Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги СССР қонунини жорий қилиш ҳақидаги 1967 йил 24 октябрь Фармонига мувофиқ **буюраман:**

1. 1951 йилда туғилган, чақириш муддатини кечиктириш ҳуқуқига эга бўлмаган граждандар, шунингдек ҳақиқий ҳарбий хизматга чақиришдан кечиктириш муддати тугаган, чақириқ ёшидан катта бўлган граждандар Совет Армияси, Ҳарбий Денгиз Флоти, чегара ва ички қўшинлар сафига 1969 йилда ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирилсин.

«Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги СССР қонунининг 23-моддасида кўзда тутилганидек, чақириқ май-июнда ва ноябрь-декабрда ўтказилсин.

2. 1965, 1966 ва 1967 йилларда ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирилган солдатлар, матрослар, сержантлар ва старшиналарнинг тегишли қисми 1969 йил май-июнда ва ноябрь-декабрда Совет Армияси, Ҳарбий Денгиз Флоти, чегара ва ички қўшинлар сафидан запасга бўшатилсин.

3. Қисмлар ва кемаларнинг командирлари, муассасалар ва ўқув юртларининг бошлиқлари 1969 йилда запасга бўшатилиши лозим бўлган солдатлар, матрослар, сержантлар ва старшиналарнинг ҳақиқий ҳарбий хизматда қанча вақт бўлганликларига, шунингдек қисмлар, кемалар, муассасалар ва ўқув юртларини тўлдириш учун келаётган чақирилувчилар сонига қараб ҳарбий хизматчилардан кимлар 1969 йил май-июнда ва ноябрь-декабрда бўшатилиши лозимлигини белгиласинлар.

4. Буйруқ ҳамма роталар, батареялар, эскадрильялар ва кемаларда эълон қилинсин.

СССР Мудофаа министри,
Совет Иттифоқи Маршали
А. ГРЕЧКО.

Расмий хабарлар

РАСМИЙ ДЎСТЛИК ВИЗИТИ БИЛАН СССРГА КЕЛИШДИ

СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречконинг таклифига биноан, Польша Халқ Республикаси миллий мудофаа министри Броня генерали Войцех Ярузельский бошчилигидаги Польша Халқ Республикасининг ҳарбий делегацияси 15 апрелда расмий дўстлик визити билан Москвага келди. (ТАСС).

«КОСМОС-279» ПАРВОЗДА

15 апрелда Совет Иттифоқида Ернинг яна бир сунъий йўлдоши «Космос-279» учирилди. Йўлдошнинг ичига 1962 йил 16 мартда ТАСС эълон қилган программага мувофиқ, космик фазони тадқиқ этишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. (ТАСС).

ЧИГИТ ЭКИШ КУНДАЛИГИ

1969 йил 16 апрелга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — чигит экиш плани (минг гектар ҳисобида); учинчи стун — жами чигит экилган майдон (гектар ҳисобида); тўртинчи стун — планнинг бажарилиш процентн; бешинчи стун — бир кунда чигит экилган майдон)

Сурхондарё	116,5	31387	26,9	910
Наманган	134,9	18955	14,1	1356
Андижон	184,3	20270	11	1376
Қашқадарё	94,7	5094	5,4	—
Фарғона	193,7	9671	5	2639
Тошкент	142,1	2997	2,1	26
Бухоро	163,4	1426	0,9	4
Самарқанд	172,7	906	0,5	—
Сирдарё	253	418	0,2	241
ҚҚ АССР	126,5	29	—	10
Хоразм	103,7	11	—	—
Республика бўйича:	1685,5	91164	5,4	6562

ИШЧИ жаноб олимлари

МОҲИР МАШИНИСТ

Навбатдаги рейсдан қайтган Эдуард одати бўйича почта яшигини очди. Бир тўп газета-журналлар ичидан «Гудок»ни ажратиб олди-да, ювиниб-таранишни ҳам унутиб газетага «шўнғиб» кетди. Эрини ҳеч қачон бундай вазиятда кўрмаган Катя таажжубда қолди:

— Эдик, нима бўлди сенга? Мунчалам газетага берилиб кетмасанг, — дея Эдуарднинг сочларини силагандагина у газетадан бош кўтарди.

— Кечир, Катенька. Яхши нарса ёзибди. Мана бу суратни кўряпсанми? У ҳам машинист. Фамилияси — Пискунов. У айни мен ўйлаб юрган, кўнглимга тугиб қўйган гапларни ёзибди. Ўзинг ўйлаб кўр, агар ҳар бир машинист ёнилғидан тежаб-терғаб фойдаланадиган бўлса, халқ хўжалигимиз йилига юз минг тонналаб қўшимча ёнилғига эга бўлади. Бу, юзлаб поездлар тежалган ёнилғи ҳисобига пассажир, юк ташийди дегани.

У брянсклик машинистнинг олижаноб ташаббуси тўғрисида тўлқинланиб сўзларкан, ўз қалбида шу чақириққа «лаббай» деган жавоб туғён урарди.

Эдуард имкониятларини қайта-қайта ҳисоблаб чиқди. Ниҳоят қалб амри ўз ишини қилди. Пискунов билан беллашишга қатъий қарор берди. Режасини депо партия комитетининг секретарига айтди. Партком уни қўллаб-қувватлади, депонинг барча машинистларини Эдуард Дугуджиев изидан боришга даъват этди.

Унинг издошлари кун сайин кўпайиб борди. Кунлар кетидан кунлар ўтди. Қўқон локомотив депоси машинистлари ўртасида Эдуарднинг номи тилдан тушмай қолди. 1966 йилда 23 тонна дизель ёнилғиси тежаб, фақат деподагина эмас, балки Ўрта Осиё темир йўли машинистлари ўртасида ҳам рекорд кўрсаткичга эришди. Унинг тажрибаси минглаб машинистларга қўл кела бошлади. Ёш машинист депо коллективининг фахрига айланди.

Бутун мамлакат улуғ доҳий В. И. Ленин туғилганига 100 йил тўлишини янги меҳнат зафарлари билан нишонлаш учун оширилган мажбуриятлар қабул қилаётганида Эдуард ҳам қараб турмади. У беш йиллик давомида камида 120 тонна ёнилғи тежаш, шундан 100 тоннасини 1970 йилнинг апрелигача жамғаришга ваъда берди. Эдуарднинг улкан режаси қўқонлик барча машинистларни доҳий юбилейини янги муваффақиятлар билан нишонлашга чорлади.

Қўқонлик машинистнинг довруғи Ўрта Осиё темир йўлчилари даврасида ҳурмат билан тилга олинадиган бўлиб қолди. Бу, бежиз эмас: Ўтган йили темир йўл бошқармасининг барча деполарида Эдуарднинг иш тажрибаларини ҳикоя қилувчи плакатлар пайдо бўлди. Унда қўқонлик машинист қандай қилиб кўп ёнилғи тежаётганлиги сирлари батафсил тушунтириб берилган. Эндиликда юзлаб машинист Эдуард тажрибаларига амал қилиб, ишлаб чиқаришда юқори кўрсаткичларга эришаётирлар.

Куни кеча биз моҳир машинист Эдуард Дугуджиев билан суҳбатлашдик. Унинг ҳозиргача тежаган ёнилғиси 75 тоннадан ошиб кетибди. Бу нима дегани? Шу миқдордаги ёнилғининг куч-қувватини биргалашиб чамалаб чиқдик. У тежаб қолган ёнилғи Андижон—Москва тез юрар поездини охирги манзилга элтиб қўйиш ва яна Андижонга қайтиб келишига бемалол етаркан. Бу айтишга осон. Шунча ёнилғини тежаб қолиш учун Эдуард озмунча меҳнат сарфламади. Шундай ютуқларга у ўз касбига катта ихлос қўйганлиги, илғор тажрибаларга амал қилаётганлиги натижасида эришмоқда.

Ленинград электротехника техникумининг тепловоз хўжалиги бўлимини тугаллаб қайтган Эдуард бутун куч-қобилиятини, билимини тепловозларни тез ва соз ремонтдан чиқаришга сафарбар этди. Шу боисдан ёш бўлса ҳам тезда обрў орттирди. 1964 йилда тепловоз машинисти деган гувоҳнома билан Тошкентдан қайтгач, яна янги фазилатларини намойиш қила бошлади.

Эндиликда унинг номи кўпчиликка қадрдон. У меҳнаткашлар депутатлари Фарғона область Советига депутат қилиб сайланди. Эл ишончини оқлаш Эдуарднинг ягона мақсади, ҳаётий мазмунига айланган.

Ғ. РАҲМОНОВ,
Қўқон локомотив депоси.

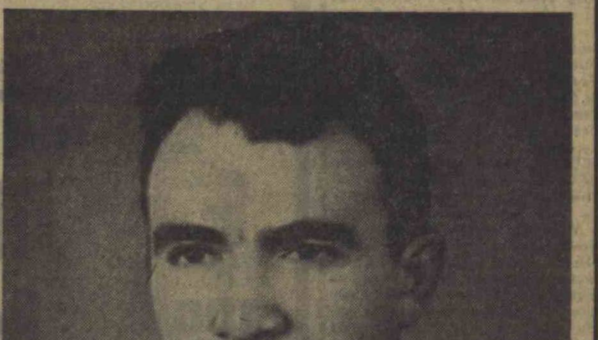

Суратда: машҳур машинист Э. Дугуджиев.

ЭНГ ОЛИЙ МУКОФОТ

Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони белгиланганига 35 йил тўлди

СССР Марказий Ижроия Комитети бундан 35 йил муқаддам — 1934 йил 16 апрелда Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонини белгилаган эди. Бу унвон — мамлакатимизда энг олий даражадаги унвондир. Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони давлат олдида шахсий ёки коллектив равишда қаҳрамонона жасорат кўрсатганлиги учун берилади.

Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган дастлабки унвонлар 1934 йил 20 апрелда Челюскинчиларни қутқарганликлари учун Совет учувчилари: А. В. Ляпидевский, С. А. Леваневский, В. С. Молоков, Н. П. Каманин, М. Т. Слепнев, М. В. Водопьянов, И. В. Доронинга берилган эди.

Улар Советлар мамлакатининг дастлабки қаҳрамонлари эди. СССР Олий Совети Президиумининг мукофотлар бўлимида ТАСС мухбирига ўтган йиллар мобайнида 12415 кишига Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилганлигини хабар қилишди. Булар орасида 91 киши хотин-қизлардир. Ватанимиз шонли фарзандларидан 118 киши «Олтин Юлдуз» медалига икки мартадан сазовор бўлишган. Уч киши — С. М. Будённий, И. Н. Кожедуб ва А. И. Покришкин уч марта қаҳрамон унвонига, атоқли совет саркардаси Г. К. Жуков тўрт марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган унвонга сазовор бўлган.

СССР давлат чегарасини ҳимоя қилиш пайтида кўрсатган қаҳрамонлиги ва жасорати учун СССР Олий Совети Президиумининг шу йил 21 мартдаги фармонига биноан младший сержант Ю. В. Бабанский билан старший лейтенант В. Д. Бубенинга, шунингдек, марҳум полковник Д. В. Леонов билан старший лейтенант И. И. Стрельниковга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди.

Ватан ўзининг энг яхши фарзандлари кўрсатган жасоратга муносиб баҳо бермоқда. Мамлакатимизда Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари алоҳида ҳурмат-эҳтиромга сазовордирлар. Уларга ССР Иттифоқининг олий мукофоти — Ленин ордени, алоҳида белги — «Олтин Юлдуз» медали билан бирга СССР Олий Совети Президиумининг Ёрлиғи ҳам берилади. Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган унвонга икки марта сазовор бўлган кишиларнинг туғилган жойида уларнинг бронза бюсти ўрнатилади. (ТАСС).

РЕПОРТАЖ

БАХТИЁРЛАР МАСКАНИ

Ёқимли, дилрабо куй оҳиста таралаётган кенг ойнавандли зал. Тувакларда қўйилган туоли хил гуллар кўзни қувонтиради. Деразалар ёнида жуфт-жуфт бўлиб қатор ўтирган ёшлар навбат кутишади. Оппоқ ҳарир кўйлак кийиб, нафис тўрга бурканган қизлар атрофида келишган йигитлар парвона. Улар бўлажак келин-куёвлар. Бу ерга ўз севгилари — бахтларига муҳр бостириш учун келишган. Ҳаяжонли онлар, унутилмас дақиқалар.

—Ҳар куни шундай, ҳар гал ҳам ана шундай ёшларга қараб шодланаман, ҳур замонамиз бахтиёрларига бўлган ҳавасим яна ҳам ортади, — деб ҳикоя қилади «Бахт уйи» директори Онахон опа Паратова. — Биз сидқидилдан меҳнат қилиб, шу қутлуғ даргоҳга қўйилган номни оқлашга ҳаракат қилаётирмиз. Ёшлар никоҳини қайд қилишдан аввал уларнинг бир-бирига бўлган муҳаббати самимий эканига ишонч ҳосил этганимиздан кейингина ишга киришамиз. 25, 50 йил турмуш қуриб, қумуш ва олтин тўйларигача ўз аҳди паймонларига содиқ қололган меҳрибон онахон ҳамда нуроний отахонларнинг ёшлар билан учрашувларини ўтказиб туришимиз кўп фойда келтирмоқда.

Пештоқига йирик ҳарфлар билан «Бахт уйи» деб ёзиб қўйилган ярим ой шаклидаги бу кўркам бино ишга туширилганига кеча беш йил тўлди. Никоҳи қайд қилинаётган ёшларнинг сони йил сайин ортиб бораётганлиги кимни қувонтирмайди, дейсиз. 1964 йили ҳаммаси бўлиб уч минг икки юз қирқ йигит-қиз рўйхатга олинган бўлса, 1968 йилга келиб саккиз минг олти юз олтмиш саккизтага етди. 26 апрель, кучли зилзила содир бўлганда ҳам тошкентлик ёшлардан 25 нафари ҳеч нарса сезмагандай шу уйга қараб йўл олишганди. Келаси йили эса Тошкентни қайта тиклаш учун ёрдам қўлларини чўзиб келган қурувчи-бинокор ёшлардан тўққиз минг олти юз қирқтасини никоҳлари қайд қилинди. Шу кунгача жами ўттиз беш минг тўрт юз олтмиш тўрт бахтиёр ёшларга никоҳлик гувоҳномаси тақдим этилди.

Бахтиёрлар масканига айланган «Бахт уйи»да ёшлар рўйхатга олингандан кейин тантанали равишда комсомол тўйлари ўтказиш, эсдалик учун суратларга тушиш анъанага айланиб бормоқда. Юз ўринли ресторан буфетида хизмат намунали йўлга қўйилган. Ёшларнинг «Бахт магазини»дан никоҳ қайд қилинган кун хотирасига атаб турли хил совғалар, ёдгорликларини харид қилиши одат тусига кириб бораётир.

Ҳ. НОСИРОВ.

Суратда: 1. «Бахт уйи» директори О. ПАРАТОВА (чапдан биринчи) ёшларни табрикламоқда.

И. Глауберзон фотоси.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ИШЧИЛАР СИНФИ — БУНЁДКОР КУЧ

Буюк пролетар ёзувчиси Максим Горький ишчилар синфининг кишилик жамиятидаги мавқеини юксак баҳолаб, ишчи номи — дунёдаги энг юксак номдир, деган эди. Худди шундай. Самарқанддаги «Красный двигатель» заводининг кўп минг кишилик коллективи ишчи деган юксак номни ҳамиша шарафлаб, меҳнатда катта ютуқларга эришмоқда. Ҳозирги ишчининг онги, савияси бениҳоя юксак. Эндиликда ўрта маълумотли ишчи корхонада катта бир воқеа эмас. Ишчилар малакаларини оширa бориб, олий маълумот олмоқдалар. Ишчининг меҳнати, ижодкорлиги тобора инженер фаолиятига яқинлашмоқда.

«Комсомолец Узбекистана» газетасининг 16 апрель сонида шу корхона коллективининг жўшқин фаолияти муфассал ҳикоя қилиб берилди. Корхонанинг ветеран ишчилари СССР Олий Советининг депутати Д. Ғиёсов, цех бошлиғи Н. Ляшченко, комсомол-ёшлар сменасининг мастери Р. Аҳмедов, токарь М. Смирнов ва бошқа ўртоқлар республикадаги ҳамма корхоналарнинг коллективларига қарата қабул қилган мурожаатида шонли ишлар ва қаҳрамонона анъаналарининг давомчилари, ҳақиқий ворисларини тарбиялашда ҳамиша намуна бўламиз, деб сўз беришди ва бошқаларни ҳам шундай қилишга даъват этишди.

Улуғ Ватан урушининг оловли кунларида жанг халқасидан эвакуация қилинган бу завод шоншуҳратини оширишда Самарқанд меҳнаткашларининг қилган хизматлари газетанинг шу сонида муфассал ҳикоя қилинган. Ишчилар синфининг келажаги — ёшлар бу ерда оталарининг буюк анъаналарига садоқат руҳида тарбияланаётгани газета саҳифаларидаги ҳар бир материалда яққол кўриниб турибди.

ЭНГ ЯХШИ КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРГА

СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги коллегияси ва қишлоқ хўжалик ҳамда тайёрлаш ишчи ва хизматчилари касаба союзи Марказий Комитетининг Президиуми колхоз, совхозлар ва давлатга қарашли бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарининг 1968 йилги Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси якунларини мамлакат зоналари бўйича тўпладилар. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ўтказилаётган мусобақага қўшилган илғор хўжаликлар қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш, далаларнинг ҳосилдорлигини ва чорвачилик маҳсулдорлигини ошириш, маҳсулотнинг таннархини камайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан ўз зиммаларига олган мажбуриятлари ва планлари тўла ҳамда ортиғи билан бажаришга эришдилар.

608 хўжалик —324 колхоз ва 284 совхоз мусобақада ғолиб чиққан деб топилди. Уларга СССР Министрлар Совети, ВЦСПСнинг кўчма Қизил байроқлари ва биринчи пул мукофотлари бериладиган бўлди. Мукофотланганлар орасида Ўзбекистон ССР Сурхондарё областидаги «Коммунизм» колхози ҳам бор.

СССР Министрлар Совети, ВЦСПСнинг Қизил байроқлари ва биринчи пул мукофоти Ўзбекистон ССР Қашқадарё областидаги С. М. Киров номли совхозга ҳам бериладиган бўлди.

Неча юзлаб хўжаликлар СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва қишлоқ хўжалик ҳамда тайёрлаш ишчи ва хизматчилари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқларини ва биринчи пул мукофотларини оладилар.

ВЦСПС ПЛЕНУМИ

МОСКВА, 16 апрель. (ТАСС). Бугун Москвада Меҳнат саройи залида Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий Советининг пленуми ўз ишини бошлади. Пленумни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси: ВЦСПС Раиси А. Н. Шелепин очди.

Қуйидаги кун тартиби тасдиқланди: бошланғич касаба союз ташкилотларининг ишини янада яхшилаш тўғрисида; касаба союзларининг 1969 йилги бюджети ҳақида; 1969 йилда давлат социал страхованиеси бюджети тўғрисида: ВЦСПСнинг IV пленумидан кейин ўтган вақт мобайнида ВЦСПС президиумининг иши ҳақида ахборот.

Биринчи масала юзасидан ВЦСПС секретари Н. Н. Романов доклад қилди.

МАҲМУД Пиримхўжаев 12 йилдан бери Тошкент трактор йиғув заводининг асбобсозлик цеҳида металл йўнувчи бўлиб ишлаб келаётир. У КПСС аъзоси, Тошкент Давлат университетининг химия факультетида сиртдан ўқийди. Маҳмуд смена топширигини ҳамиша 130-150 процент бажараётир. Суратда: Маҳмуд Пиримхўжаев

И. Глауберзон фотоси.

Партиявий ишдаги янгиликлар

ОБКОМ ҲИСОБ БЕРДИ

Демократик централизм партия ташкилий тузилишининг раҳбарлик принципи бўлиб, юқори партия органларининг қуйи партия ташкилотлари олдида вақти-вақти билан ҳисоб бериб туришлари бу принципнинг энг асосий талабларидан биридир. Қорақалпоғистон область партия комитети бунга амал қилиб, КПСС XXIII съезди ва партия Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари қарорлари асосида ташкилотчилик ва сиёсий-оммавий ишларни кучайтириш. Автоном республика халқ хўжалигини юксалтириш борасида ўзи амалга оширган тадбирлар, эришилган муваффақиятлар ва режалар ҳақида коммунистлар олдида ҳисоб берди.

Саноат ва қурилиш ташкилотлари, колхоз ва совхозлар, муассаса ва ташкилотларнинг деярли ҳаммасида коммунистлар обком фаолияти тўғрисидаги ҳисоботни эшитдилар. Тахтакўпир районидаги «Қораўзак» совхозида обкомнинг биринчи секретари Қ. Камолов ҳисоб берди.

Докладчининг таъкидлашича, КПСС XXIII съездининг тарихий қарорлари область партия комитетининг фаолиятига катта ижобий таъсир кўрсатди. Обком съезд кўрсатмалари асосида ташкилий-сиёсий ишларни кучайтиряпти ва такомиллаштиряпти Бу, кенг меҳнаткашлар оммаси билан алоқани мустаҳкамлаш, хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларига партия раҳбарлигини кучайтириш, партиявий таъсирни ошириш имкониятини беряпти. Область партия комитети коммунистлар ва Автоном республикадаги барча меҳнаткашларни беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун курашга тобора кенгроқ сафарбар қилмоқда.

Халқ хўжалигининг юксалиши область партия ташкилотининг ўсиши ва улғайиши билан бир қаторда борди. Кейинги даврда область партия ташкилоти сон жиҳатидан ўсди, ташкилий жиҳатдан мустаҳкамланди. Агар Автоном республикада 1965 йили 679 бошланғич партия ташкилоти мавжуд бўлган бўлса, ҳозир уларнинг сони 845 тага етди Шу давр мобайнида цех партия ташкилотлари ва партия группаларининг сони бир ярим баравар кўпайди. Бошланғич партия ташкилотлари ишининг мазмуни бойиди, уларнинг жанговарлиги ошди, ишлаб чиқаришга таъсири, халқ хўжалик планларини бажаришдаги роли, коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлиги кучайди. Бунга бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг сифат составини яхшилаш, ишлаб чиқаришнинг энг яхши кишиларини партия сафига қабул қилиш, уларнинг сиёсий ва иқтисодий билимларини ошириш орқали эришилди.

Кейинги йилларда партия раҳбарлигининг услуби ва методларини такомиллаштириш юзасидан бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Область, шаҳар, район партия комитетлари, 116 бошланғич партия ташкилоти ўз ишини перспектив планлаштиришга ўтди. Узоқ муддатга мўлжалланган бу план бош масалаларни ҳал этишга эътиборни қаратиш имкониятини беради, раҳбарликнинг таъсирчан ва мақсадга мувофиқ бўлишини таъминлайди. Буларнинг ҳаммаси Автоном республикада саноат ва қурилишни, қишлоқ хўжалигини тобора юксалтириш, маданий қурилишни тинмай ривожлантиришда ижобий роль ўйнамоқда.

Кейинги уч йилда саноат маҳсулотининг ялпи ҳажми 12 процент, меҳнат унумдорлиги 9 процент ўсди. 1968 йилда маҳсулот реализация қилиш плани ошириб бажарилди.

Автоном республика қишлоқ хўжалигида катта ўзгаришлар юз берди. Кейинги уч йилда унинг ўртача йиллик маҳсулоти шундан илгариги уч йилдагига нисбатан 23 процент ошди. Асосий тармоқ — пахтачилик айниқса тез суръатлар билан юксалди. Сўнгги уч йилда давлатга пландан ташқари 143 минг тонна пахта сотилди. Бултур Автоном республика колхоз ва совхозлари 300 минг тоннадан зиёд пахта етиштирдилар. Бу, пландагидан 60 минг тонна кўпдир. 1968 йили биринчи марта гектаридан 25,4 центнердан ҳосил олинди.

Автоном республика мамлакатимиз шоличилигининг асосий базасига айланмоқда. Амударё этагида минглаб гектар янги ерлар ўзлаштирилмоқда ва ана шу ерларда ихтисослаштирилган йирик шоликорлик совхозлари ташкил этилмоқда. Шолининг ялпи ҳосили йил сайин ошиб боряпти. Бултур 45 минг тонна шоли етиштирилди. Бу, 1965 йилдагига нисбатан 1,8 баравар кўп.

Шу билан бирга докладчи саноат, қурилиш ва қишлоқ хўжалиги соҳасида кўпгина камчиликлар ҳам борлигини кўрсатиб, область партия комитети уни бартараф қилиш юзасидан конкрет тадбирлар белгилаганлигини айтди.

КПСС Марказий Комитетининг октябрь Пленуми қарорларида қишлоқ хўжалигига партия раҳбарлигини янада кучайтириш, ер, техникадан яхшироқ фойдаланиш, техника тараққиётини ривожлантириш асосида деҳқончилик маданиятини юксалтириш, маҳсулот етиштиришни янада кўпайтириш йўллари белгилаб берилди. Автоном республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари бу йил давлатга 305 минг тонна «оқ олтин» сотиш, 86 минг тонна дон, шу жумладан 62 минг тонна шоли етиштириш ва унинг 42 минг тоннасини давлатга сотиш, бошқа деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтириш мажбуриятини олдилар.

Йиғилишда коммунистлардан Ж. Давлетбоев, Т. Ўримбетов, О. Суюндиқов, бригада бошлиғи А. Ешчонов, совхоз директори М. Жалиев, Тахтакўпир район партия комитетининг биринчи секретари Х. Давлетмуродов ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқиб область партия комитети фаолиятидаги ижобий томонларни кўрсатиб, камчиликларни рўй-рост танқид қилдилар. Партиявий ишнинг форма ва методларини янада такомиллаштириш, халқ хўжалигига партия раҳбарлигини тағин ҳам яхшилашга қаратилган конкрет таклифлар киритдилар.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ, Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

В. И. Ленин туғилганига 100 йил тўлиши олдидан

ЛЕНИН ВА СОЦИАЛИСТИК ҚОНУНЧИЛИК

Улуғ Октябрь революцияси туфайли В. И. Ленин даҳоси билан барпо этилган ягона Совет давлати ўзининг дастлабки кунларидаёқ социалистик қонунчиликка асосланиб иш кўра бошлади. Революциянинг эртаси куни чақирилган Бутунроссия Советларининг II съезди ер ҳақида ва сулҳ ҳақида декретлар, ишчи ва деҳқонлар ҳукуматини тузиш ҳақида қарор қабул қилди. Сўнгра Совет давлати никоҳ, гражданлик ҳолатини қайд қилиш ва болалар ҳақида, вояга етмаганлар иши билан шуғулланувчи комиссиялар тўғрисида, суд ва революцион трибуналлар ҳақида, саботаж, чайқовчилик, порахўрлик, талон-торож ва бошқа жиноятлар билан кураш чоралари тўғрисида декретлар чиқарди. Ана шулар, қатор бошқа қонунлар ва ниҳоят, 1918 йилнинг 10 июлида давлатнинг асосий қонуни — РСФСР Конституциясини қабул қилиш билан социалистик қонунчиликка мустаҳкам асос солинган эди.

Шу равишда қонунчилик пролетариат диктатурасини амалга ошириш методига, янги, совет жамиятига ишчи ва деҳқонлар ҳукумати томонидан раҳбарлик қилиш воситасига айлана борди. Тез орада социалистик қонунчилик принципи барча совет давлат органлари, муассасалар, жамоат ташкилотлари, мансабдор шахс ва гражданларнинг фаолиятида асосий қўлланмага айланди. Совет қонунчилиги давлат ишларида катта ташкилотчилик ролини ўйнай бошлади.

1918 йилнинг ноябридаёқ Бутунроссия Советларининг VI фавқулодда съезди совет гражданларини ва мансабдор шахсларни РСФСР қонунларига қатъий риоя қилишга чақириб, махсус қарор қабул қилган эди. Совет қонунларига аниқ ва қатъий риоя қилишда В. И. Лениннинг ўзи шахсан ибратли ўрнаклар кўрсатар, қонунни ғоят ҳурмат қилар, уни четлаб ўтиш тўғрисида гапиришнинг ўзи судлик иш деяр эди. Кекса коммунист Е. Д. Стасова Ленин ҳақидаги хотираларида жуда характерли бир мисол келтиради. Кремль коменданти Лениннинг квартирасига пропусксиз ҳеч ким қўйилмасин, деб буйруқ берган эди. Бир куни навбатчилик қилаётган курсант Владимир Ильични танимагани учун ундан пропуска сўрайди. Владимир Ильич комендатурага қайтиб боради, бир марталик пропуска олиб уйига ўтиб кетади.

Навбатчилик вақти тугагач, ҳалиги курсант квартирага қўймаган одами Лениннинг ўзи эканлигини билиб қолади ва чопиб бориб, ундан узр сўрайди. Шунда Владимир Ильич: «Сизнинг узр сўрашингизга ҳеч бир ҳожат йўқ. Кремль территориясида комендантнинг фармойиши ёки буйруғи — қонундир. Мен Халқ Комиссарлари Советининг Раиси бўла туриб, бу қонунни бузишим мумкинми? Айб менда эди. Сиз эса ҳақлисиз», деб жавоб беради.

В. И. Ленин ишлаб чиққан қонунчилик принципларига кўра, совет қонунларига қатъий риоя қилиш, қонун талабларини сира оғишмай аниқ ва пухта бажариш социалистик қонунчиликнинг моҳияти, унинг жуда муҳим ва зарур таркибий элементидир. В. И. Ленин қонунчиликни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш учун аввало давлат ва жамият ҳаётида барча зарур қонунларни вужудга келтирмоқ лозим, деб қарар эди. Шунинг учун ҳам В. И. Ленин совет социалистик ҳуқуқини яратиш, унинг барча соҳалари бўйича тўла-тўкис қонунлар ишлаб чиқиш ҳақида кўп ғамхўрлик қилган ва бу ишда шахсан ўзи актив иштирок этган эди.

1918 йили Оила ва никоҳ ҳақида кодекс, Меҳнат қонунлари ҳақида кодекс қабул қилинди. 1922 йили Бутунроссия Марказий Ижроия Комитети IV сессиясида РСФСР жиноят кодекси ва гражданлик кодексининг лойиҳалари муҳокама қилинди. Совет қонунлари ва қонунчилик вазифалари ҳамиша мамлакатимизда давлат тузилиши ва социализм қуриш вазифалари билан белгиланиб, ўзгариб ва такомиллашиб борди. Мустақил миллий республикалар ташкил этилгач, СССРга уюшган ҳар бир иттифоқдош республикада алоҳида гражданлик, жиноят, процессуал ва бошқа кодекслар қабул этилди. Эндиликда, совет қонунчилиги коммунизм жамияти қуриш вазифаларини амалга оширишда давлат раҳбарлигининг асосий методи ва муҳим воситаларидан биридир.

КПСС XXIII съезди қонунчиликнинг ленинча принципларини оғишмай амалга оширишни талаб қилиб, «...мамлакатимиз ишларини бошқаришда бутун совет органларининг фаолияти ва гражданларнинг кенг ижодий иштироки социалистик қонунчиликка қатъий риоя қилишга асосланмоғи лозим» деб уқтирди.

Совет қонунлари буржуа қонунларининг акси ўлароқ чинакам демократик ва гуманизм руҳи билан суғорилган. Чунки социалистик қонунчилик ҳамда демократизм ўзаро чамбарчас боғлиқ принциплардир. Муҳим Совет қонунларининг лойиҳалари бутун халқ муҳокамасига қўйилиши (масалан, ўтган йилги оила ва никоҳ, ер ҳақидаги қонун асослари) қонунларни татбиқ этишда, гражданлик ва жиноят ишларини кўриб ҳукм, ажрим ва қарорлар чиқаришда кенг жамоатчиликнинг иштирок этиши бунга яққол далил бўла олади. Иттифоқ бўйича одил судловни амалга оширишда иштирок этаётган биргина халқ маслаҳатчиларининг сони 1968 йил бошида 565 минг, Ўзбекистон ССРда 16.500 кишига етиб, яна сон-саноқсиз жамоат оқловчиси, айбловчиси, жамоатчилик асосида прокуратура, суд ва бошқа маъмурий органлар ишларида қатнашувчи активлар бундан мустаснодирлар.

Совет қонунларининг инсонпарварлиги ҳам унинг ана шу чуқур демократик табиатидан келиб чиқади. Қонун вояга етмаганлар ва унча хавфли бўлмаган жиноят қилган шахсларга тарбиявий чоралар, енгилроқ жазо ёки жамоат таъсири чоралари кўришни, хавфли жиноятчи ва алоҳида хавфли рецидивистларга эса қатъий жазо чораларини қўлланишни кўзда тутади. Ўсмирлар ва ҳомиладор хотинларга узоқ муддатли қамоқ ёки ўлим жазоси қўлланмаслик қоидаси ҳам, шунингдек жиноят ва граждан ишларини судда кўришдаги барча процессуал тартиблар ҳам совет гуманизми руҳида белгиланган бўлиб, инсон ва жамият манфаатларига хизмат қилади.

(Давоми бор)

Фарғона районидаги «Коммуна» колхозининг сабзавотчилик бригадаларида эртанги карам экиш қизғин олиб борилмоқда. Ҳозиргача 20 гектар ерга карам экиб бўлинди. Суратда: колхоз парник хўжалиги бошлиғи Умаржон Тошпўлатов, сабзавотчилик бригада бошлиқлари Содиқ Мадалиев ва Рис Гурамадзелар эртанги карам павларини кўздан кечирмоқдалар.

Н. Раҳмонов фотоси.

ЭЪТИБОРСИЗЛИК ОҚИБАТИ

Қўзилатиш чорвачиликда энг муҳим тадбир ҳисобланади. Чорва бош сонининг кўпайиши, гўшт, сут, жун, тери ва бошқа маҳсулотларнинг мўл-кўл бўлиши бу ғоят масъулиятли ишнинг қандай ўтказилишига боғлиқ. Шу неча-кундузда қўзилатиш ҳамма жойда оммавий тус олди.

Шеробод районидаги «Коммунизм» совхозининг моҳир чўпони Парда Абдулов 1968 йили ҳар 100 бош совлиқдан 147 тадан қўзи, ҳар бош қўйдан 3,5 килограммдан жун олган эди. Бу йил у ҳар 100 бош совлиқдан 150 тадан қўзи олиш мажбуриятини олиб, астойдил меҳнат қилди. Натижада қўйларни қишдан семиз ва соғлом чиқарди. Ёш қўзилар учун иссиқ жойларни анча олдиндан тайёрлаб қўйди, етарли миқдордаги дағал хашак ва концентрат озуқаларни қўзилатиш жойига келтирди. Ҳозир у ўз сўзининг устидан чиқяпти. Унинг отарида шу кунгача қўзилаган 300 дан ортиқ совлиқнинг ҳар 100 бошидан 152 тадан қўзи олинди.

Бойсун районидаги «Шеробод» совхозида ҳам қўзилатиш яхши боряпти. КПСС аъзоси, район Советининг депутати Рўзиқул Чориев бош чўпон бўлган отарда ҳар 100 бош совлиқдан 137 тадан, Раҳмон Қултўраев отарида 142 тадан қўзи олинди. «Бойсун» совхозининг бош чўпони Ортиқ Хурсандов эса ҳар 100 бош ҳисори қўйдан 115 тадан қўзи олди.

Бироқ, қўзилатишдаги айрим яхши ишлар билан бир қаторда, жуда кўплаб жиддий хато ва камчиликларга йўл қўйилмоқдаки, бунга сира тоқат қилиб туриш мумкин эмас. Айрим хўжаликларнинг раҳбарлари жамоат чорвасига масъулиятсизлик билан муносабатда бўлаётганликлари сабабли қўйлар кўплаб нобуд бўляпти. Сариосиё районидаги «Бобоתоғ», Бойсун районидаги «Сайроб» совхозлари ва бир қатор колхозларнинг раҳбарлари ўзларининг лоқайдликларини, йўл қўйган хато ва камчиликларини қиш қаттиқ келганлиги билан ниқоблашга, ҳамма айбни совуққа тўнкаб, сувдан қуруқ чиқишга интилмоқдалар.

Бу хўжаликларда кўплаб заиф ва касал қўйлар бор. Озуқа ва иссиқ жойлар етишмайди. Масалан, Термиз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг Хотинработ яйловидаги қўйлари қўзилаётган жойда озуқа етишмаслиги, олдиндан иссиқ жойлар тайёрлаб қўйилмаганлиги оқибатида олинган 750 та қўзидан 20 таси тирик қолди, холос. Колхоз раисининг чорвачилик бўйича ўринбосари Х. Муҳаммадиев, бош зоотехник И. Курченко ўртоқлар эса бундай ташвишли аҳволнинг олдини олиш ўрнига, худди томошабиндек қараб тураверدیлар. Улар қўйларга фақат майдаланган арпа бериш кераклигини яхши билсаларда, майдаланмаган арпа берилишига йўл қўйиб келганлар. Озуқа етишмаслиги сабабли қўй-қўзилар очликдан нобуд бўлди.

Райониинг чорва мутахассислари бу ерда тез-тез бўлиб, йўл қўйилган хатоларни ёзиб оляптилар-у, қўзилатишдаги нуқсонларни тугатиш юзасидан сариқ чақалик иш қилмаяптилар.

Шўрчи районидаги Жданов номли колхоз қатор йиллардан бери чорвачиликда яхши кўрсаткичларга эришиб келар, бошқаларга ўрнак бўларлик ташаббуслар кўтариб чиқар эди. Бу йил эса ишлар бирданига тескари бўлиб кетди. Чорвачиликка эътиборнинг камлиги, озуқа етишмаслиги сабабли қўйлар қишдан ориқ ва заиф чиқди. Бунинг устига, қўзилатишда ҳам ташвишли аҳвол юз берди: қўйлар қўзилаётган жойда на етарли озуқа ва на иссиқ жойлар бор. Ҳатто совлиқларни ўз вақтида суғориш ҳам ташкил этилган эмас. Ҳаммага таниқли, обрў-эътиборли Усмон Дониёров раҳбарлик қилаётган хўжаликда бундай хунук аҳволнинг содир бўлганига ҳайрон бўласан, киши.

Областнинг йирик чорвачилик хўжаликлари бўлган «Восток» ва «Ўзбекистон» совхозларида ҳам қўзилатишда кўплаб қийинчиликларга дуч келинмоқда. Жумладан, «Восток» совхозининг қўзилатиш кампанияси Дарвозаком массивида ўтказилиши керак эди. Аммо, бу хўжалик раҳбарлари қўй-қўзилар учун иссиқ жойлар ҳозирлаш у ёқда турсин, ҳатто оддийгина ёпиқ жой ҳам қурмадилар. Бу етмаганидек, совлиқларни қўзилатиш жойига олиб келиш ҳам анча кечикиб кетди. Бу эса уларнинг кўпи бола ташлашига сабаб бўлди.

Кўпчилик хўжаликларда қўзилатишда назоратнинг йўқлиги сабабли ҳисоб-китоб ишлари чалкаштириб юборилмоқда. Бундан эса айрим қўли эгри, нопок кишилар фойдаланяптилар. Учётчиклар, бонитёрлар, қўзи сўювчилар ҳар бир ферманинг ўзида олдиндан тайёрланмаганлиги ҳам ишнинг белига тепиб, қўзилатишни кўнгилдагидек ўтказишга жиддий халақит бермоқда.

Юқорида келтирилган жиддий хато ва камчиликларнинг олдини олиш учун область қишлоқ хўжалик бошқармаси ва унинг бош мутахассислари қандай чоралар кўряптилар? Тўғрисини айтганда, ҳеч қандай чора кўришмаяпти. Улар фактларни қайд қилиш, афсусланиш ва мавжуд аҳволдан нолишдан нарига ўтмаяптилар. Бошқарманинг чорвачилик бўлими бошлиғи В. Суворов, қўйчилик бўйича бош зоотехник Т. Попова ўртоқлар кабинетдан нарига жилишмаяпти, чорвачилик фермаларига боришмаяпти.

Хусусан бош зоотехник Т. Попованинг иш услуби ғалати: у бошқармада қарийб 15 йилдан буён қўйчилик бўйича зоотехник бўлиб ишлаб келаётган бўлсада ҳанузгача бирор колхоз ёки совхознинг чорвачилик фермасида бўлганлигини ҳеч ким эслай олмайди.

Чорвачилик билан бевосита шуғулланадиган кишиларнинг ўз вазифасига муносабати шундай бўлгандан кейин, жойларда юз бераётган ташвишли аҳволга таажжубланмаса ҳам бўлади. Область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Ҳ. Сайдаҳмедов эса чорвачилик бўлими ва унинг мутахассисларидан масъулият талаб этишни унутиб қўймоқда.

Шу сабабли ҳозиргача қўзилаган қоракўл совлиқларнинг ҳар 100 бошидан олинган қўзилар сони ўтган йилдагига қараганда анча кам, у умумий совлиқлар сонининг ҳар 100 бошига ҳисоблаганда 62 таданга тўғри келади. Ҳисори ва бошқа турдаги совлиқларнинг ҳар 100 бошидан олинган қўзилар сони эса умумий совлиқлар сонига таққослаганда атиги 25 тадан тўғри келяпти.

Чорвачиликда ҳозир энг мураккаб давр. Хўжаликларнинг раҳбарлари, партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари чорвачиликдаги аҳволни яхшилаш, мавжуд камчиликларга барҳам бериш юзасидан зарур чоралар кўришлари даркор.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«Совет Ўзбекистони» материаллари муҳокамаси

ҚЎШИҚЛАРГА ҚУЛОҚ СОЛСАК

Шу йил 1 март куни газетамизда шоир У. Рашиднинг мана шу сарлавҳа остида мулоҳазали мақоласи эълон қилинган эди. Мазкур мақола кенг жамоатчиликнинг диққатини ўзига тортди, қизғин баҳс ва мунозараларга сабаб бўлди.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Ўзбекистон Радиоэшиттириш ва телевидение Давлат комитети, Ўзбекистон Ёзувчилар союзи, Ўзбекистон Композиторлар союзи, республика Театр жамияти томонидан ўтказилган қўшма йиғилишнинг асосий мавзуи ҳам худди ана шу масалага қаратилди. Граммофонга овоз ёзиш студиясининг катта залида бўлиб ўтган йиғилиш—муҳокамада қўшиқ ёзувчи шоирлар ва композиторлар, бастакор ва хонандалар, созандалар, журналистлар ҳамда қўшиқ мухлислари қатнашдилар.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги қошидаги санъат ишлари Бош бошқармасининг бошлиғи, республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби, шоир Туроб Тўла «Қўшиқ ҳақида сўз» мавзуида доклад қилди. У ҳозирги кунда қўшиқчиликнинг моҳияти, қадри, обрўси ниҳоят даражада ошганлигини алоҳида қайд этди. Ҳозир 4 концерт ташкилоти, 20 дан ортиқ концерт группалари, ўнлаб эстрада коллективларимиз мавжуд. Кейинги уч йилдан ошиқроқ вақт ичида ана шу ижодий коллективлар учун мингга яқин қўшиқ яратилганлиги қувонарли бир ҳолдир, деди маърўзачи. Шубҳасиз, булар орасида ғоявий-бадиий кучли, ёқимли, тингловчиларнинг эътиборини қозона олган ва халқимиз мулкига айланган ажойиб қўшиқларимиз бор. Қўшиқчилигимиз равнақ топяпти, бу яхши. Лекин синчиклаб қаралса, масалага жиддийроқ ёндошилса, ҳали бу соҳада қилиниши зарур бўлган талай ишлар мавжудлиги, қатор вазифалар амалга оширилиши кераклиги яққол кўзга ташланади. Ижодкорлар — шоир ва композиторлар ижоднинг бу муҳим соҳасида жиддий, янада ғайрат билан меҳнат қилишлари лозим. Шу кунга қадар маиший, айниқса «лирик» қўшиқлар кўпайиб кетмоқда. Фақат ишқни, қуруқ оҳ-воҳни тараннум этувчи эротик, диний-мистик ғазалларга, таъсирсиз, насиҳатомуз шеърларга куйлар, музикалар басталанаётгани таажжублантирарли ҳолдир. Шунинг оқибатида ижодкорлар тор, «ўлдим-куйдим»дан нари ўтолмайдиган қўшиқлар яратиш билан овора бўлиб қолиб, давр руҳини ўзида мужассам этган, ғоявий-бадиий юксак, халқ севиб тинглайдиган ижтимоий мавзудаги асарларни кам яратишмоқда, бу масалага жиддийроқ эътибор бериш зарур. Замонавий мавзулар—Ватан меҳри, меҳнат шарафи, инсоннинг мураккаб дунёсини мадҳ этувчи, тинчлик ва дўстликни, меҳру вафони куйловчи ширали, мазмундор, ғоявий юксак, бадиий гўзал қўшиқлар яратиш вақти алла қачон етмадимикин? Бизда айрим жанрлар унутилиб қоляпти. Жумладан, гимн, марш, сафар, давра куйлари, яъни оммавий қўшиқлар йўқ даражада. Кўпинча қўшиқларнинг тексти нурсиз, мазмунсиз сатрлар йиғиндисидан иборат бўлиб қолмоқда. Айрим ҳолларда шеър музикага, музика шеърга мос тушмайди. Яна шуни ҳам таъкидлаб ўтиш керакки, кўпгина бастакорлар ҳам, хонандалар ҳам классик адабий меросимизга тўғри, танқидий кўз билан, талабчанлик билан ёндашишмаяпти. Натижада ғамгин, йиғлоқи ашулалар юзага чиқмоқда.

Ёшларга, айниқса болаларга атаб ёзилган қўшиқлар жуда ҳам кам. Борлари ҳам юксак талаб даражасида эмас. Композиторлар шоирлар билан ҳамкорликда мана шу масалаларга жиддий эътибор беришлари ва ижод қилишлари лозим. Ҳозир радио орқали ҳам, телевизор экранида ва саҳналарда ҳам кўпинча бир овозли қўшиқлар кўплаб ижро этилмоқда.

Бугунги қўшиқчилигимиз ҳақида батафсил фикр юритган маърўзачининг ана шу фикрлари бу ерга йиғилган қўшиқ шинавандалари томонидан қизғин кутиб олинди. Минбарга бирин-кетин чиққан композиторлар М. Бурхонов, Ш. Рамазонов, театршунос Б. Насриддинов, шоирлар Ҳамид Ғулом, Акмал Пўлат, Зоҳиджон Обидов, Пўлат Мўмин, Ўзбекистон Композиторлар союзининг раиси А. Жабборов, Тошкент телевидение студияси музика бўлими мудири С. Рўзиматов ва бошқа ўртоқлар ўз нутқларида қўшиқчилик чинакам санъат эканлигини таъкидладилар ҳамда шу муносабат билан қўшма мажлис кун тартибига қўйилган бу масаланинг муҳимлиги, қўшиқ санъатининг ютуқ ва камчиликлари, шоир ва бастакорлар ўртасидаги ижодий ҳамкорлик, театрларнинг концерт группалари ва концерт ташкилотлари репертуар программаларининг ғоявий-бадиий савияси, конферансье маҳорати, классик халқ дурдоналаридан фойдаланиш йўллари, қўшиқ ва музика асарларининг пропагандаси, ижрочиларнинг тарбияси, шунингдек, қатор бошқа масалалар юзасидан ўзларининг фикр-мулоҳазаларини, таклифларини ўртага ташладилар.

Бу соҳада дастлабки қадам сифатида Ўзбекистон Ёзувчилар союзида янгидан «Қўшиқ секцияси» тузилганлиги қувонч билан қайд этилди. Қўшма мажлисда матбуотда, радио ва телевидениеда вақти-вақти билан янги қўшиқларни бериб туриш, энг яхши қўшиқлар учун конкурслар ўтказиш ва мукофотлар бериб туриш, ҳар йили эса алоҳида қўшиқ байрамлари уюштириш ҳамда марказлашган концерт уюшмаси ташкил этиш зарурияти ҳақида қатор қимматли таклифлар айтилди.

Қўшиққа бағишланган қўшма йиғилиш мароқли, қизғин, ишчанлик руҳида ўтди.

А. ЮСУПОВ.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«ПАРТИЯ ТУРМУШИ»

Журналнинг апрель сони «Қишлоқда маданият ва турмуш» сарлавҳали бош мақола билан очилади.

«Ленин саҳифалари» рубрикаси остида доцент К. Наринскийнинг «Қишлоқ хўжалигининг қудратли базаси», доцент Ж. Қосимбековнинг «Миллионларнинг жонли ижодий иши» сарлавҳали мақолалари босилган. «Шу куннинг темасида» бўлимида «Ғаллакорлар марраси—1,5 миллион тонна!» сарлавҳали редакцион мақола берилган.

«Хўжаликка раҳбарлик» рубрикаси остида Ўзбекистон КП Сирдарё область комитети қишлоқ хўжалик бўлими мудирининг ўринбосари И. Умаровнинг «Ихтисослаштириш йўлидан», Ўзбекистон КП Янгийўл шаҳар комитети саноат бўлимининг мудири А. Каримовнинг «Фабрика маркасининг шарафи», М. Гольверкнинг «Шаҳарнинг қишлоққа ёрдами» сарлавҳали мақолалари ўрин олган.

Булардан ташқари «Қишлоқ райкомининг иш кунлари» рубрикаси остида Ўзбекистон КП Нарпай район комитетининг биринчи секретари Ш. Хўжақуловнинг «Партия комитетининг перспектив плани» сарлавҳали мақоласи ёритилган.

Шунингдек, журналнинг «Ташкилий—партиявий иш», «Идеология иши ва ҳаёт», «Коммунистлар тўғрисида ҳикоялар», «Хат ва хабарлар» бўлимларида ҳам кўпгина қизиқарли материалларни ўқиш мумкин.

Бекобод металлургия заводининг аҳил коллективи доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига авж олдирилган социалистик мусобақага қўшилиб, муттасил яхши кўрсаткичларни қўлга киритаётир. Корхонанинг пешқадам ишчилари Қўлдош Йўлдошев ва Файзулла Холматов ўртоқлар кўпчиликка намуна кўрсатиб ишлашаётир. Суратда: (чапдан) Қ. Йўлдошев ва Ф. Холматов ўртоқлар.

А. Тўраев фотоси.

ЯНГИ ГАЗЕТА

Республикамизда чиқадиган кўп нусхали газеталарнинг кенжа фарзанди — «Огни пятилетки» газетасининг биринчи сони чиқди. Ленин орденли «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози тажриба хўжалиги дирекцияси, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг органи «Огни пятилетки» газетасининг биринчи сонидаёқ «Ҳурматли газетхонлар!» сарлавҳали мурожаатнома берилиб, унинг фаолияти, мундарижаси ва чуқур мазмунга эга бўлиши, мавзуининг ранг-баранглиги, ишчи ва деҳқон мухбирларининг газета саҳифаларида актив фаол қатнашишига боғлиқлиги уқтирилади.

Тажриба хўжалиги дирекцияси, партия комитети, ишчи комитети ва комсомол комитетининг газетага юборган ва босилиб чиққан табрикномасида газетага ва унинг коллективига катта ишонч билдирилади. Хўжалик олдида турган муҳим вазифаларни бажаришда газетанинг коллектив тарғиботчи, ташвиқотчи ҳамда фаол ташкилотчи бўлишига ишонади. Шунингдек биринчи сонда хўжалик директори Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Э. Максумовнинг «Янги марраларни эгаллаймиз», бош агроном С. Горбатовнинг пиллакашлар ҳаётига оид материаллари босилган. Шунингдек, хўжаликнинг маданий ва маиший ҳаётига оид қизиқарли материаллар, ишлаб чиқариш илғорларининг фотосуратлари берилган.

Республика кўп нусхали газеталарининг янги фарзандига муваффақиятлар тилаймиз.

Коммунистик партия ва совет давлати қонунчиликни тобора мустаҳкамлаш масаласига ҳамиша катта эътибор бериб келмоқда. Маълумки, қонунчиликнинг қандай даражада бўлиши кўп жиҳатдан амалдаги қонунларга боғлиқ. Бунда қонунчилик принциплари мустаҳкамланиб, қонунлар такомиллашиб бориши совет давлати ривожланишининг объектив қонуниятидир. Шунинг учун ҳам совет қонунлари тинмай такомиллашиб боради. Мавжуд қонунларга тегишли ўзгариш ва қўшимчалар киритилади, зарур ҳолларда айрим янги қонунлар қабул этилади ва ҳоказо.

Лекин мамлакатимизда социализм узил-кесил ғалаба қозониб, коммунизм жамияти қуришга ўтган даврда кўпгина ҳуқуқий нормалар янги талабларга жавоб беролмай қолди.

Партиямиз XX съезди қонунчиликнинг аҳволи ва ҳуқуқ фани соҳасидаги камчиликларни ҳартарафлама кўрсатиб берди. 1963—1968 йиллари илгари йўл қўйилган қонунсизликларни тугатиш, қонунчилик соҳасида ленинча принципларни тиклаш учун кўпгина тадбирий чоралар кўрилди.

1958—1963 йиллар мобайнида ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг жиноят ва гражданлик қонунлари асослари, жиноят ва гражданлик суд ишларини юритиш ва суд тузилиши асослари, иттифоқдош республикаларда эса ана шуларга асосланиб, тегишли қонун ва кодекслар қабул қилинди. Айни вақтда оила, никоҳ, меҳнат, меҳнат-ахлоқ тузатиш ҳақидаги ва бошқа қонунлар янгидан ишлаб чиқилмоқда.

Шуни қайд қилиб ўтиш керакки, сўнгги йилларда партиямиз янги Программасида кўрсатилганидек, совет қонунларини янада такомиллаштиришга, жиноятларни келтириб чиқарадиган сабаб ва шароитларни пухта ўрганиб, уларни бартараф қилиш ишига жуда катта аҳамият берилмоқда. Масалан: Ўзбекистонда 1959 йил 21 майда қабул қилинган кодекслар ва суд тузилиши ҳақидаги Қонунга ҳозиргача анчагина таҳририй ўзгаришлар, шу жумладан, Жиноят кодексига 1960—1968 йиллар мобайнида 100 дан ортиқ ўзгариш ва қўшимчалар киритилди. Партия ва ҳукуматнинг 1966 йил июлида қабул этилган қарори ва «Безорилик учун жавобгарликни кучайтириш» тўғрисидаги фармон жамоат тартибини мустаҳкамлашда алоҳида ўрин тутди. Ҳаёт тақозоси билан киритилаётган бу ўзгаришлар қонунларимизни тобора аниқ, ихчам ва таъсирчанроқ қилишга, шу йўл билан мамлакатда социалистик қонунчиликни янада ривожлантиришга хизмат қилмоқда. Бу вазифаларни бажаришда юридик фанининг ҳам муайян ўрни бор.

Ҳозирги кунда олиб борилаётган илмий тадқиқотлар амалдаги қонунларни такомиллаштириш, қонунчиликни мустаҳкамлаш, гражданларнинг ҳуқуқларини ва социалистик мулкни қўриқлашни кучайтириш, шахсга қарши айрим жиноятларга ва вояга етмаганлар жиноятчилигига қарши кураш, ана шу жиноятларнинг конкрет сабаб ва шароитларини ўрганиш каби актуал масалаларга бағишланган.

Лекин, бу соҳада қилинадиган ишлар ҳали кўп. Ҳуқуқ фани социалистик қонунчилик назариясини янада чуқурроқ ишлаб чиқиши, ҳуқуқий тартиботларни мустаҳкамлашга, жиноий ҳаракатларнинг олдини олишга қаратилган тадбирларини ишлаб чиқиши, совет қонунлари ва юридик практикани янада такомиллаштиришда олий ҳокимият ва маъмурий органларга кўпроқ илмий асосланган тавсиялар бериб туриши зарур.

Қонунчиликни ривожлантириш аҳолининг маданий савиясига бевосита боғлиқ эканлигини В. И. Ленин алоҳида таъкидлар эди. КПСС Программасида кўрсатилганидек, совет гражданлари ва мансабдор шахсларнинг юксак онглилиги, маданий савияси ва моддий фаровонлигининг ошиши ғайриқонуний ҳаракатлар ва жиноятчиликнинг тугашига олиб келади.

Бу бобда бутун совет системаси, маориф, мактаб, олий ўқув юртлари, жамоатчилик ва маданий-оқартув муассасаларининг ишини тобора яхшилаш ва педагогик таълимни кенгайтиришдан ташқари ҳуқуқ билимларини ва совет қонунларини кенг равишда пропаганда қилиш алоҳида аҳамиятга эгадир. В. И. Ленин «аввал ишонтирмоқ, сўнгра мажбурламоқ керак» деган эди. Ишонтириш Совет давлати тарихида ҳамиша муҳим ва асосий воситадир. Аҳолининг онги ва ҳуқуқий маданиятини ошириш социалистик қонунчиликни мустаҳкамлашга бевосита таъсир кўрсатади.

Қонунчиликни мустаҳкамлаш учун бизда барча ҳуқуқий, сиёсий ва ижтимоий гарантиялар мавжуд. Қонунчиликни таъминлашда давлат ва жамоат контроли, айниқса прокурор назорати алоҳида ўрин эгаллайди. Совет прокуратураси ташкил топишида В. И. Ленин бу орган олдига асосий вазифа қилиб, СССРда барча давлат органлари, ташкилотлар, мансабдор шахс ва гражданлар томонидан қонунларнинг қатъий бажарилишини назорат қилиш вазифасини қўйган эди. Айни замонда прокурор назоратини совет ҳуқуқининг барча соҳаларида янада кучайтириш зарур.

Қонунчиликни таъминлашда прокуратура билан бир қаторда суд органлари ва юқори судлар назорати ҳам катта роль ўйнайди. Қонунни тўғри татбиқ қилиш ана шу орган ходимларининг малакасига ҳам боғлиқ. Шунинг учун юридик ўқув юртларида таълим-тажриба сифатини ошириш, шунингдек Украина, Эстония ва бошқа республикалардаги сингари Ўзбекистонда ҳам юридик кадрлар малакасини оширувчи қисқа муддатли курслар ташкил қилиб туриш жуда зарур тадбирлардан бўлур эди.

Қонунчилик ва ҳуқуқий тартибларни таъминлашда милиция, прокуратура, суд ва бошқа махсус органларнинг фаолиятини янада яхшилаш, уларнинг иш методларини тобора такомиллаштириб бориш жуда муҳимдир.

Партия ва совет органлари етакчилигидаги жамоат ташкилотлари ва барча совет гражданлари маъмурий органларга актив кўмак бериб борсалар, совет социалистик қонунчилиги тобора мустаҳкамланиб, ҳаётимиздаги ҳар қандай қонунга зид ҳаракатлар ва жиноятчилик аста-секин тугаб бориши шубҳасиздир.

Ғ. АҲМЕДОВ,
юридик фанлар кандидати.

ҚИЗЛАР ДАФТАРИДАН

НУР ТОПГАНМАН...

Қўлимдан тушмайди табаррук китоб,
Ҳар сатридан тергум маъно дурларин.
Уқийман қўлимдан қўймай бобма-боб,
Ардоқлагам каби ошиқ дилбарин.

Дўстлар ҳазил қилар: билганинг ўқиш,
Ёки топганмисан бу китобдан ой?
Китоб — фикрим чархлар, фикримда балқиш,
Онгимни ёритар, қалб топар чирой.

Ленин ғоялари —
Гўёки оташ,
Фикримни тоблайди, тоблайди дилни.
Шунда чинга йўйиб дейман ҳазилни:
— Китобдан ой эмас, топганман қуёш!

Малика МИРЗАЕВА.

НАВБАҲОР

Димоғимга урилди иси,
Жамолига мени этди лол,
Эркалагач баҳор нафаси
Куртак отди новда ва ниҳол.
Бирдан кўкда от солиб кетди,
Гулдиради момоқалдироқ,
Майсаларни сув ювиб ўтди,
Сўлим бўлди, қиру дала, боғ.

Хадича СОДИҚОВА.

ҚУЁШ

Тонг маҳали атрофга боқсам,
Зиё оқар тоғнинг бошидан.
Гўзал шаҳар, қишлоқ, овуллар,
Нур эмади тонг қуёшидан.

Куртак шеърим юрак сеҳридан
Униб чиққан ниҳол сингари,
Илдиз отар, кўкарар ҳали,
Шу қуёшдан, Ватан меҳридан.

Раъно КОМИЛОВА.

МАФТУНИНГМАН, ТАБИАТ!

Рўпарамда ҳаворанг тоғлар
Мағрурланиб беларво ётар.
Бағрида шўх гуллаган боғлар,
Шалолалар шод қўшиқ айтар.

Дарёлар тоғ этагин ювар,
Адо этиб гўё бурчини.
Оқ тўлқинлар бир-бирин қувар,
Сув тагида тошлари чинни.

Ярим неча чайладан чиқсанг,
Қуршаб ётган бўлар туя сойни.
Кўрасан гар ёрга ошиқсанг,
Осмондаги кулчадек ойни.

Нималардир шивирлар ёнгоқ,
Англаб бўлмас сирли сўзларин
Ой ишора қилгандек юмшоқ,
«Ишонма» дер қисиб кўзларин.

Милт-милт ёнар юлдузлар тожи,
Атрофим жим-ухлаган гўё.
Тинган ҳатто майин миначи,
Ухлар тоғда кийик ва дарё.

Сўз тополмай ифода учун,
Тиз чўкаман олдингда: «раҳмат»
Шунча бойлик яратганинг-чун
Мафтунингман, она табиат!

Раҳима РАЖАБОВА.

ЁҚАДИ ҚАЛБГА

Узоқлардан ташлайман нигоҳ
Қайга боқмай бинафша, гулбоғ.
Майсалардан тўшалган гилам,
Ясаниши келиндай кўркам,
Ёқади қалбга.

О, тоғ гули, қирмизи лола,
Гўё шароб тўла пиёла.
Ёшларнинг севгим мисоли,
Гўё ёрнинг ширин хаёли,
Ёқади қалбга.

Лола териб,
Териб дасталаб,
Япроғига қўйганимда лаб,
Дилгинамдан севинч тўкилур,
Майин елда тебранаркан гул,
Ёқади қалбга.

Ҳакима ҲАСАНОВА.

* * *

Новдалари елда ўйнар шўх,
Боғ ичида ҳуснига йўқ тенг.
У яшнаган ниҳол эмас, йўқ,
У бугуним, ёшлигим менинг,
Ана кўпдан бош эгиб маъюс,
Ўйлар не-не савдоларни жим,
Уни чинор деб ўйламанг сиз,
Йўқ, у менинг кексайган чоғим.

* * *

Умрнинг бир бора берилиши чин,
Сўлгач қайтадан яшнамагай гул.
Тупроққа қоришиб нетиши мумкин
Ва ленин чўғланмас, ёниб ўчган кул.
Тандирда тушса гар нон бўлмас ширмой,
Дарахт қўпорилса тик турмас ҳеч вақт.
Майдонга киролмас кучдан кетган той,
Ҳузуримга қайтмас ташлаб кетса бахт.
Қайта севмоқ бўлма, сен мени дилбар,
Доғ бўлса ҳам қолар қоғоздаги хат.
Уларнинг барин-ку, оддий нарсалар,
Бу эса, бу эса ахир муҳаббат.

Ҳалима ХУДОЙБЕРДИЕВА.

ГДР — ДЎСТЛАР ДИЁРИ

Шу йил 15 апрель куни Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамияти биносида ГДР саёҳатлар бюросининг ваколатхонаси, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги чет эл туризми бошқармаси, «СССР—ГДР» дўстлик жамиятининг Ўзбекистон бўлими тошкентлик журналистлар учун Германия Демократик Республикасининг 20 йиллигига бағишланган матбуот конференцияси ўтказдилар.

«ГДР — туризм мамлакати, дўстлар диёри» деган темада Иттифоқимиздаги барча республикаларда ўтказилажак матбуот конференцияларидан биринчиси бўлган бу галги учрашувда ГДР саёҳатлар бюросининг бош директори Хайнц Венцель ва ГДР саёҳатлар бюросининг СССРдаги ваколатхонаси директори Готтфрид Хамахер ўртоқлар Иттифоқимиздан, шу жумладан Совет Ўзбекистонидан ГДРга, у ердан бизнинг ўлкамизга кўплаб туристлар бордикелди қилиб туришгани, халқларимиз ўртасидаги дўстлик тобора мустаҳкамланаётганини жонли мисоллар орқали ҳикоя қилиб бердилар. Матбуот конференциясида «Сиз ГДРни биласизми?» деган викторина ғолибларидан икки кишига — тошкентлик ўқитувчи Муяссар Жамолова ва самарқандлик бухгалтер Михаил Мударрисовларга Германия Демократик Республикасига саёҳат қилиш учун бепул путёвкалар топширилди.

Матбуот конференциясида Х. Венцель ва Г. Хамахер ўртоқлар журналистларнинг саволларига жавоб бердилар.

Турли мамлакатларда

ПРОЛЕТАР ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИ РУҲИДА

ХАНОЙ. (ТАСС). Коминтерн ташкил топган куннинг 50 йиллиги муносабати билан Хонг Линнинг «Хок-Тап» журналининг учинчи сонида босилган мақоласида бундай дейилади: Коминтернинг вужудга келтирилиши Россияда Улуғ Октябрь революциясининг ғалабаси билан чамбарчас боғланган. Коминтерн кўпгина капиталистик, мустамлака ва қарам мамлакатларда марксчи-ленинчи партияларнинг тузилишига кучли таъсир кўрсатди ва амалий ёрдам берди.

Мақолада айтиладики, Коминтерн жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатини ривожлантириш соҳасидаги тўғри стратегик ва тактика вазифаларини белгилаш учун катта назарий иш қилди.

Коминтернинг доимий ёрдам ва раҳбарлиги туфайли, деб таъкидланади мақолада, коммунистик ва ишчи партиялар чинакам пролетар интернационализми руҳи билан суғорилди. Улар халқаро ишчилар синфининг революцион курашини мазлум миллатларнинг озодлик йўлидаги кураши билан маҳкам боғлаб олиб бормоқдалар ва бутун дунё пролетариатининг ғалабага эришуви учун жуда кўп куч-ғайратларини сарф қилмоқдалар.

Вьетнам Меҳнаткашлар партиясининг ташкил топиши ва ривожланиши жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг ташкил топиши ҳамда ривожланиши билан маҳкам боғланган. Вьетнам революциясининг ғалабасини, деб уқтириб ўтилади мақолада, КПССнинг, бошқа социалистик мамлакатлардаги қардош ишчи партияларининг жуда катта ва ғоят қимматли маънавий ҳамда моддий ёрдамини ажратиб бўлмайди. Бу эса, Коминтерн тарбиялаб ўстирган пролетар интернационализми руҳи жуда кучли традиция бўлиб қолганлигини ва чинакам моддий кучга айланганлигини исбот қилади, деб таъкидлаб ўтилади мақоланинг охирида.

ЖАҲОН ТИНЧЛИК АССАМБЛЕЯСИ АРАФАСИДА

ТИНЧЛИКНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ СОВЕТ КОМИТЕТИДА

Йигирма халқаро касаба союз, хотин-қизлар, ёшлар, диний пацифистик ва бошқа ташкилотларнинг намояндалари, шунингдек, барча қитъаларнинг кўпгина мамлакатларидаги миллий ташкилотлар ва ҳаракатларнинг вакиллари шу йил февраль ойида Берлинда учрашдилар. Мазкур учрашув иштирокчилари тинчлик учун курашаётган барча халқаро ва миллий ташкилотларга мурожаат қилиб, уларни Жаҳон тинчлик ассамблеясига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишда қатнашишга таклиф этдилар. Жаҳон тинчлик ассамблеясини 1969 йил 21-24 июнда Германия Демократик Республикасининг пойтахти Берлинда ўтказишга қарор қилинган.

Тинчликнинг тақдири учун қайғураётган ва ташвишланаётган ҳар хил ижтимоий кучлар ва оқимларнинг вакиллари империалистларнинг агрессив сиёсатига ҳамда янги жаҳон уруши ҳавфига қарши тинчликсевар кучларнинг бундан кейинги биргаликдаги ҳаракатлари программасини ўзаро келишиб олиш ва белгилаш учун шу ассамблеяга тўпланадилар.

Ассамблеяда АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясини тўхтатиш, Европа қитъасида хавфсизликни таъминлаш учун; Яқин Шарқда Исроил агрессияси оқибатларини тугатиш ва тинчликни мустаҳкамлаш; эски ва янги мустамлакачиликка қарши курашиш учун, миллий мустақиллик учун халқаро кампанияни янада кучайтириш масалаларини, ялпи қуролсизланиш масалаларини қараб чиқиш мўлжалланмоқда. Жаҳон ассамблеясини чақириш тўғрисидаги таклиф кўп мамлакатларда маъқуллаб кутиб олинди.

Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитети президиуми СССРдаги бошқа жамоат ташкилотлари вакиллари иштирокида мазкур ассамблеяда қатнашиш масаласини қараб чиқди. Президиум ассамблеяни чақириш тўғрисидаги таклифни қўллаб-қувватлайди ва бу ассамблея барча тинчликсевар кучлар ҳаракати бирлигини янада мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб ишонч билдиради. Ўз навбатида Совет жамоатчилиги шу муҳим учрашувни ўтказишга мумкин қадар кўпроқ кўмаклашишга ва унинг муваффақиятини таъминлашга ўз ҳиссасини қўшишга тайёрдир.

(ТАСС).

СИНЬХУА агентлигининг хабари

ПЕКИН. (ТАСС). Синьхуа агентлиги «ХКП Умум Хитой IX съезди» очилган 1 апрелдан бери 14 апрелда биринчи марта «съезд президиуми секретариатининг информацион билдиришини» эълон қилди. Информацион билдиришда айтиладики, 14 апрель куни бўлган ялпи мажлисда Мао Цзэ-дун, Линь Бяо, Чжоу Энь-лай, Кан Шэн ва бошқалар сўзга чиқдилар. Сўнгра «Раис ўринбосари Линь Бяонинг сиёсий доклади» ҳамда «Хитой Коммунистик партиясининг устави» маъқулланган. Информацион билдиришда уқтириладики, уставга «Мао Цзэ-дун ғоялари» асос қилиб олинган ва «Линь Бяо раис Маонинг ўринбосари қилиб эълон қилинган».

Ҳозирча на сиёсий доклад, на устав, на съезддаги нутқлар эълон қилинмаётир.

ФРАНЦИЯ РЕФЕРЕНДУМГА ҲОЗИРЛАНМОҚДА

ПАРИЖ, 15 апрель. (ТАСС). Шаҳар маҳкамалари, мактаблар ва лицейларнинг бинолари олдида пайдо бўлган тахта шчитлар 27 апрелда ўтказиладиган референдумга тайёргарлик кампанияси бошланганлигидан далолат беради. Франция шаҳарлари иморатларининг деворларида соат сайин кўпайиб бораётган ранг-баранг афишалар французларни референдумда «ҳа» деб овоз беришга чақиради. Ички ишлар министрлигида референдумга қўйилган лойиҳаларнинг текстлари, афишалар ва овоз бериш бюллетенлари солинган конвертлар 50 минг сайлов округи билан 29 миллион сайловчининг хонадонига юбориш учун таппа-тахт қилиб қўйилди. Ҳукуматнинг «Журналь офисьель» ведемости сайлов кампаниясига 17,5 миллион франк ажратилганлиги тўғрисидаги декретни эълон қилди.

Мамлакатнинг маъмурий-территориал бўлинишини ўзгартириш ва сенатни ислоҳ қилиш масаласи юзасидан референдум ўтказишга доир сайлов кампаниясининг очилиши ҳукуматдаги кўпчиликни ташкил этувчи партиялар тарафдорлари учун ҳукмрон коалиция — республикани ҳимоя қилиш иттифоқи партияси тарафдорлари билан «мустақил республикачилар» ўртасидаги муносабатлар кескинлашиб кетган бир вақтга тўғри келиб қолди.

«Мустақил республикачилар» раҳбари Жискар Дъэстэн референдумда «йўқ», дейман, деди. Жискар Дъэстэннинг шу тахлитдаги гаплари, деб уқтиради шарҳчилар, референдум тарафдорларининг вазифасини анча мураккаблаштириб юбориши мумкин.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

Иван Эманунлов ёғочга бадиий нақш ўювчи машҳур болгар устасидир. Унинг сеҳрли қўллари оддий тахталарга жон бағишлайди. Табиат гўзаллиги, унинг мевалари устанинг ижодида асосий ўрин тутади. И. Эманунловнинг санъат асарлари кўпгина кўргазмаларда юқори баҳоланган. Суратда: Иван Эманунлов ўз устахонасида.

БТА—ТАСС фотоси.

ХАТАРЛИ ВИЗИТ

ТОКИО, 15 апрель. (ТАСС). Япония Ташқи ишлар министрлиги Американинг атом сув ости кемаси «Флэшер» 16 апрелда Йокосука портига киражагини билдирди. Бу сув ости кемаси «запасларни тўлдириш ва экипажнинг дам олиши учун» ўн кунлик визит билан Йокосука портига келади.

Америка атом ости кемаларининг Япония портларига келишидан АҚШ Японияни Пентагон ядро стратегияси системасига қўшиш воситаси сифатида фойдаланмоқда. АҚШ сув ости кемаларини Япония портларига юбориш ёрдамида ядро қуролини Японияга келтириш ва Японияни Узоқ Шарқда ўзининг ядро плацдармига айлантириш учун мамлакатда кенг йўл очиб қўйишга умид боғлайди.

Бемор вафот этди

НЬЮ-ЙОРК, 15 апрель. (ТАСС). Якшанба куни Виржиния штатининг Арлингтон шаҳрида 58 яшар америкалик Ф. Евермен вафот этди. У АҚШда ўзганинг юраги кўчириб ўтказилган бошқа беморларга қараганда кўпроқ яшади.

Ўтган йилнинг 20 июлида қилинган операция кунидан бери, деб хабар беради Ассошиэйтед Пресс агентлиги, Еверменнинг саломатлиги қониқарли эди. Унинг тўсатдан вафот қилиш сабаблари аниқланмоқда.

Чехословакия жаҳонда энг йирик цемент ишлаб чиқарувчи давлатлардан биридир. Яқинда Словакиянинг Ладце шаҳрида яна бир қудратли цемент заводи ишга туширилди. У йилига 550 минг тонна цемент ишлаб чиқаради. Суратда: янги корхона айланма печининг кўриниши.

ЧТК—ТАСС фотоси.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● БОНН. Ғарбий Германия мудофаа министрлиги Германия Коммунистик партияси (ГКП)нинг Эссен шаҳрида бўлиб ўтган съездида делегат сифатида қатнашган бундесвер ҳарбий хизматчиларини таъқиб этмоқда. Министрликнинг вакили бундесвер ефрейтори И. Баумгартнерга қарши «интизом чоралари» қурилганлигини бу ерда айтди.

Баумгартнер ГКП съездида қатнашиб бундесверда янги нацист хавф хатари ўсаётганлиги тўғрисида, бундесвер офицерларининг янги фашистлар национал-демократик партияси билан «алоқалари мустаҳкамланиб бораётганлиги» ҳақида гапирган эди.

● Озодлик матбуот агентлиги Жанубий Вьетнамдан хабар беришича, Озодлик халқ қуролли кучларининг жангчилари 25 март тунда Митхо вилоятида Американинг 9-пиёда дивизияси позицияларига ўт очиб ҳужум қилганлар. Муваффақиятли ўтказилган операция натижасида Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Американинг 300 ҳарбий хизматчисини сафдан чиқариб 16 самолётини мажақлаб ташлаганлар, ўқ дори ва ёнилғи сақланаётган 11 омборни портлатиб юборганлар, жуда кўп қурол ва ҳарбий аслаҳаларни ўлжа олганлар. (ТАСС).

ҲАР ТЎҒРИДА

ТАБАССУМ — ТУМОВНИНГ ДАВОСИ

«Грипп билан жума кундан кўра душанба куни кўпроқ оғриш мумкин» дейди Нью-Йорк университетининг доктори Жанел. Бир туркум тажрибалар ўтказган Жанел касаллик юқиши асосан микробларгамас, балки одамнинг кайфиятига боғлиқлигини исботлади. Доктор Жанелнинг аниқлашича, одатда ёмон феъл кишилар, қўрқоқ, ваҳимачи кишилар кўпроқ шамоллайдилар. Тиббий тил билан айтганда шамоллаш касалликлари юқимлиликдан кўра руҳ ва асабга боғлиқ.

Нью-Йорк университетининг олимлари инсон аҳволи—руҳиясини назарда тутиб турли касалликлар учун дори-дармонлар ишлаб чиқдилар. Улар ранг-баранг ва турлича шаклдаги пилюлалардир. Бу дорилар хўрозқанддан фарқ қилмайди, чунки улар таркибида ҳеч қандай дори йўқ. Одамлар уни ичиб, руҳан таъсирланиб, соғайиб кетишади.

СОВУҚҚОНЛИК — УЗОҚ УМР

Танасидаги ҳароратни уч градус камайтира оладиган одам йигирма йил ошиқроқ яшайди,— деб таъкидлайди совуққонли ҳайвонлар ҳаётини ўрганаётган доктор Штрелер. Инсон танасининг ҳароратини камайтирувчи дори-дармонлар ҳозир топилган. Лекин, Штрелернинг огоҳлантиришича, тана ҳароратини камайтирувчи дориларнинг зарари ҳам борми-йўқми эканлиги номаълум.

«ПОМОРИН» ҚАЕРДАН ОЛИНАДИ?

Қордай оппоқ тиш тозаловчи модда «Поморин» аслида Қора денгиз соҳилидаги Поморье шаҳри яқинидаги шўр кўлнинг қопқора лойидан олинган. Кўл тубидаги лойдан олинадиган модда шифобахш—оғиз бўшлиғи касалликлари учун даводир. Яқинда бу модданинг яна бир хосияти очилди — у тез битмаётган яра-чақаларга, астма ва бронхит касалликларига ҳам даво экан.

ТЕЗЛИК ЖАРИМАСИ

Лондонда автомобиллар фалокати кўпайиб кетганидан ташвишланган «шаҳар отахонлари» ҳар бир шоферга тезликни чекловчи алоҳида жарима солишни таклиф этишди. Шунга кўра, навбатдаги тартиб бузган шофер аввалги тезлигидан соатига ўн беш километр камроқ тезликда ҳайдаши керак.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи Ўзбекистоннинг ҳамма районларида ҳаво ўзгариб турса ҳам, ёғингарчилик бўлмайди. 16-21, жанубда 23 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб туради, ёғингарчилик бўлмайди. Кечаси 8-10, кундузи 18-20 даража иссиқ бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт, 9.30 — Увертюралар, 10.10 — М. Равель куйлари, 10.30 — Халқ талантлари концерти, 11.15 — «Партия ходими минбари», 11.30 — Топишмоқли концерт, 12.45 — «Мамлакатнинг энг жанубида» (Туркманистон радиосининг эшиттириши, русча), 13.30 — Лирик концерт (русча), 16.10 — «Ўзбек композиторларининг опера ижоди» (русча), 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 17.00 — Симфоник куйлар, 18.00 — «Қишлоқнинг зарбдор қурилишлари», 18.10 — Ватан ҳақида қўшиқлар, 19.20 — Татар куйлари, 20.00 — «Ешлик» программаси, 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат, 21.10 — Концерт, 21.55 — «Саломатлик—туман бойлик», 22.20 — С. Бобоев. «Ўзбекистон пахтакорлари» кантатаси, 22.40 — Ленин ҳақида ҳикоялар, 23.15 — «Ўзбекистон гуллари» (музикали-адабий радиокомпозиция).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Телеянгиликлар, 18.15 — Болалар учун мультфильм.

Ўзбек тилида: 18.35 — Олмалиқ жанговар қурилишида, 19.05 — Ун минут музика, 19.15 — Телеянгиликлар, 19.30 — «Бўстон» тележурнали, 20.50 — Реклама, 21.00 — Эстрада шинавандалари учун концерт, 21.40 — Улкан ям-яшил водий (бадиий фильм, катталар учун).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Душанба ва Москва кўрсатишлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 20.00 — «ЧК ходими» (бадиий фильм), 21.40 — Совет композиторларининг қўшиқлари.

Ўзбек тилида: 22.00 — Илмий-оммабоп фильм, 22.40 — «Мен Қозоғистонман» (телефильмнинг 8-серияси).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 17/IV да Чио-Чио-сан, 18/IV да Балет кечаси (билетлар сотилган), 19/IV да Риголетто.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/IV да Аяжонларим, 18/IV да Ўғирланган умр, 19/IV да Бўрон қуши.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 17/IV да Фарғона тонг отгунча (билетлар сотилган), 18/IV да Гули сиёҳ, 19/IV да Нурхон (билетлар сотилган).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/IV да 18 ёшлигим, 18/IV да Ўқинчи орзу.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 20 апрелда 7-10 синф мактаб ўқувчилари учун музикали лекторий абонементи—2, олтинчи концерт-лекция ЛЕНИН ВА МУЗИКА. Лектор — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, музикашунос Тавур ЖУМАЕВ.

Концерт-лекция кундуз соат 2 да бошланади.

КИНО

Қоҳира 30 йилларда — «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 4, кеч 8 да), «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Ака-ука Карамазовлар — «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Эрамиздан миллион йил илгари — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Альтон тутқунлари — САНЪАТ САРОЙИ, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Қўлга тушмас қасоскорларнинг янги саргузаштлари — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб 9.45, кеч 6.45 10.15 минутларда).

Янги келган қиз — «ЧАЙКА» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 10 да).

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Эслатиб ўтамизки яқин кунлар ичида май ойидан ва шу йилнинг бошқа ойларига республика газета ва журналларига, ҳамда қуйидаги марказий газеталарга обуна бўлишингиз мумкин:

«ПРАВДА»
«ИЗВЕСТИЯ»
«ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА»
«СЕЛЬСКАЯ ЖИЗНЬ»
«ТРУД»
«КОМСОМОЛЬСКАЯ ПРАВДА»
«КРАСНАЯ ЗВЕЗДА»
«ЛИТЕРАТУРНАЯ ГАЗЕТА»
«ПИОНЕРСКАЯ ПРАВДА» ва бошқалар.

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги.

«СОЮЗПЕЧАТЬ» бошқармаси.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

18, 19, 20 АПРЕЛДА

Ўзбекистон ССР, Туркманистон ССР ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти Комилжон ОТАНИЁЗОВ иштирокида

КАТТА КОНЦЕРТ

Қатнашадилар: Ўзбекистон ССР халқ артисти Шаҳодат РАҲИМОВА, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Камтар ОТАБОЕВ

Солистлар: Гулшод ОТАБОЕВА, Абдуқодир ЮСУПОВ, Дилбар АБДУЛЛАЕВА, Карима УЗОҚОВА, Роҳатой МАННОНОВА, Отаназар АБДИЛНИЁЗОВ, Фазилат ШУКУРОВА, Нина ТЯГНИБИДНАЯ.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АНСАМБЛИ

Программани — Бутуниттифоқ театрлар фестивалининг лауреати Зайтуна ТОЖИБОЕВА олиб боради.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида соат 12 дан сотилади.

28 апрель эрталаб соат 11 да Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номли Шарқшунослик институтининг илмий совети кенгашида (Черданцев кўчаси, 25-уй) филология фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

М. Р. Қодирова: «Алишер Фоний қасидалари» деган темада; тарих фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Т. Файзиев: «XVI—XIX асрларда феодал Бухорода қуллардан фойдаланишга доир ҳужжатлар» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан академия кутубхонаси (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй)да танишиш мумкин.

7 май кундуз соат 2 да Тошкент Давлат медицина институтининг илмий совети кенгашида (акт залида) медицина фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Г. А. Ломоносова: «Ошқозон шиллиқ қаватининг нормаси ва ингичка ичак резекциясида гистохимик ва электронномикроскопик ўзгариш хусусиятлари» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан институт кутубхонаси (К. Маркс кўчаси, 103-уй)да танишиш мумкин.

КОРХОНА РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ РЕСПУБЛИКАЛАРАРО «ИЗОТОП» КОНТОРАСИ корхоналарни доимий равишда қуйидаги хизматлар учун радиоизотоп асбоблари билан таъминлаш имкониятига эга.

РЕЛЕЙ ТИПИДАГИ АСБОБЛАР — сочиладиган ва суюқ материалларни ортиш ва туширишни автоматлаштиришга имкон беради ва тоғ-конлари, тоғ бойитиш, металлургия, химия, цемент ва бошқа саноат тармоқларида кенг татбиқ этилади.

Релейли радиоизотоп асбоблари, бошқа принципларга асосланган асбоблардан алоҳида хусусиятлар ҳамда контактсизлиги билан устун туради. Асбобларнинг маркалари: РГЭ-2ВМ, ГР-6, ГР-7В.

КУЗАТУВЧИ ТЕНГЛОВЧИЛАР — контактсиз, узлуксиз дистанцион ўлчашда, сочиладиган ва суюқ материаллар сатҳини регулировка ва регистрация қилишда кенг қўлланилади.

Радиоизотоп тенгловчиларнинг устунлиги шундаки, улар юқори босим ҳажмидаги агрессив суюқликлар сатҳини узлуксиз ва контактсиз контроль қилиш имкониятини беради.

Улар химия, нефтни қайта ишлаш, металлургия ва бошқа саноат тармоқларида қўлланилади. Тенгловчиларнинг маркалари: УР-8; УДАР-5.

ПРЕДМЕТЛАР СЧЕТЧИКЛАРИ — конвейер ёки транспортироака қурилмаларидан ўтувчи бир турли предметларни ҳисоблайди. Улар бир минутда 60 дан 200 тагача предметларни ҳисоблайди. Асбоблар маркалари: РСП-12М РРП-2.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-100, Ш. Руставели, 45. Телефон 5-11-08.

СОЗЛАШ ТАШКИЛОТИГА

вентиляция ва ҳавони кондиционлаш бўйича, қозон ва иссиқлик тармоқлари, электр жиҳозлари, алоқа, контроль-ўлчов асбоблари ва автоматика бўйича инженер ва техниклар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — квартал мукофотининг 75%, 1,5% гача район коэффициенти.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-58, Турар-жой шаҳарчаси, 34-уй (30, 50-автобусларнинг «Мактаб» бекати).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283, Партия турмуши — 333469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331216. Халқаро ҳаёт — 337604. Коммунистик тарбия — 331455. Саноат капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация—334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 333142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251 330252 330253 330254 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон —48—85, Бухоро 43—141, Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус 42-62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.